Cutezătorii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ EDITATĂ DE CONSILIUL NAȚIONAL AL ORGANIZAȚIEI PIONIERILOR

34

JOI, 21 AUGUST
1969, ANUL III

(100)

108

Foto: GR. PREPELIȚĂ

OMAGIU RECUNOSCĂTOR EROILOR CE S-AU JERTFIT PENTRU LIBERTATEA ȘI FERICIREA PATRIEI ȘI A POPORULUI NOSTRU!

CITIȚI ÎN ACEST NUMĂR:

- PAGINI DE GLORIE
- NOAPTE DE AUGUST
- TINEREȚE NEMURITOARE
- EXPEDIȚIILE CUTEZĂTORII

23 AUGUST 1969

Cele mai frumoase flori, cele mai frumoase gînduri

În fiecare an, un fermecator tumult începe încă din primele zile ale lunii august; aşteptăm cu nerăbdare cea de a douăzeci şi treia zi. Farmecul marii sărbători aureolează totul, este sigur că datorită ei iubim mai mult decît altădată peisajul lunii august, observăm mai bine cît de triumfale sînt livezile, cît de generos e soarele care scaldă pămîntul nostru, cît de mari şi de frumoşi au crescut copiii peste vară. Adunînd cele mai frumoase flori, cele mai frumoase gînduri, oferim, în aceste zile, buchetele recunoştinţei noastre făuritorilor României socialiste. Eroii sînt numeroşi, fiecare om al muncii din ţara noastră — lucrător în industrie, om al cîmpiei sau al cărţii, român, maghiar, german sau de altă naţionalitate conlocuitoare — simte mîndria de a şti că în tot ce s-a realizat la noi în ultimul sfert de veac se află şi munca sa. Acest sentiment, copii, este cel mai nobil dintre toate, el este baza de lansare a personalităţii omului. Iată, din istorie ne privesc ochii luptătorilor de la 23 August 1944. Sînt muncitori, ţărani, intelectuali, ostaşi — poporul întreg, şi în fruntea lui, cei mai buni fii ai săi, cei mai devotaţi: comuniştii. Erau zile dramatice, în care Europa, adînc rănită, îşi întrevedea salvarea în loviturile nimicitoare date de armata sovietică şi de aliaţii ei maşinii de război hitleriste. În aceste împrejurări, voinţa naţiunii noastre s-a auzit răspicat, prin glasul Partidului Comunist Român. Organizarea şi triumful insurecţiei armate împotriva dictaturii fasciste, întoarcerea armelor împotriva hitleriştilor, participarea armatei noastre, alături de armatele sovietice, la eliberarea Ungariei şi Cehoslovaciei — epopee eroică în care s-au pus bazele prieteniei frăţeşti dintre ostaşii români şi ostaşii sovietici, dintre poporul român şi popoarele Uniunii Sovietice — sînt acte istorice care ne umplu inimile de mîndrie. Eroii acelor zile sînt încă tineri, oameni pe care-i întîlniţi pe stradă, fără să ştiţi că, în urmă cu 25 de ani, mîna lor strîngea ţeava înroşită a unei arme lîngă podul Băneasa, din Bucureşti, pe malurile Mureşului sau în Munţii Tatrei. Îndeplinind cuvîntul partidului, ei au pus piatra de hotar a României de azi, independente şi înfloritoare. Istorica lor activitate călăuzită de partid continuă frenetic. Ei se numără acum printre cei mai buni oameni din fabrici sau de la catedră, de pe ogoare sau de pe marile şantiere. În aceşti 25 de ani, poporul nostru a parcurs mai multe etape istorice, înfăptuind cu succes societatea nouă, socialistă. Ce înseamnă aceasta ştiţi cu toţii; peisajul social în care trăiţi, localităţile pe care le vizitaţi cu prilejul entuziastelor şi numeroaselor excursii pionereşti, viaţa voastră de fiecare zi, încrederea cu care priviţi viitorul, sănătatea şi voioşia voastră sînt tot atîtea dovezi despre izbînzile României pe drumul socialismului. Acum, părinţii voştri lucrează cu drag şi pricepere pentru îndeplinirea programului de înflorire pe mai departe a României socialiste stabilit de cel de al X-lea Congres al Partidului Comunist Român. Sentimentul de a şti că în tot ce se înfăptuieşte pentru binele patriei se află şi munca ta e fundamental. Străduiţi-vă şi voi, copii, să-l aveţi cît mai din plin. Din firile cele mai obişnuite el face oameni cutezători, exemplar de harnici şi de cinstiţi, adevăraţi creatori, oameni pentru care fiecare zi e nespus de frumoasă.

OVIDIU ZOTTA

1

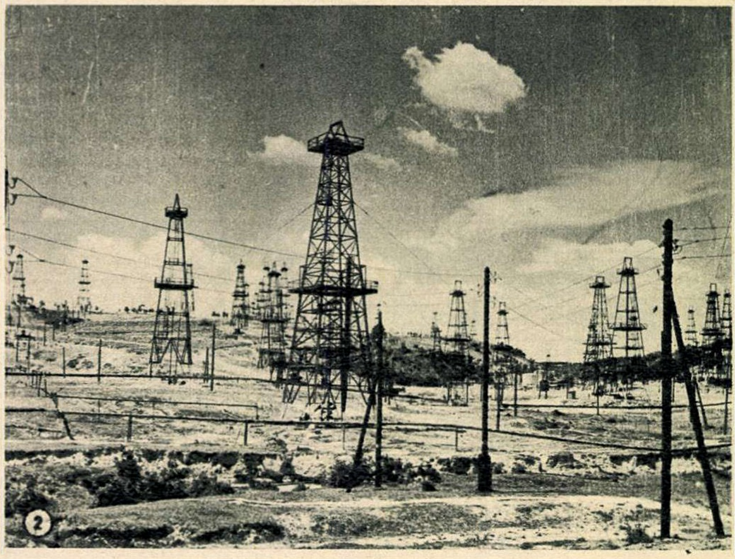
2

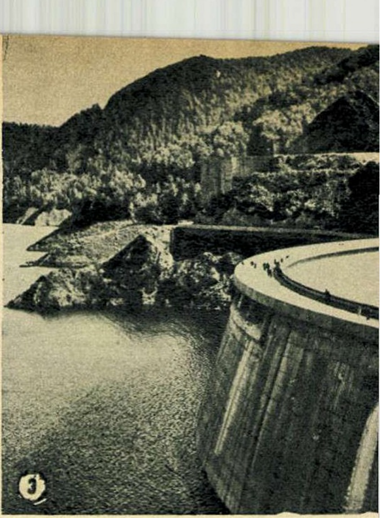
3

1. O imagine monumentală de pe şantierul naval Galaţi.

2. Pădure de sonde la Ţicleni.

3. Grandiosul baraj al hidrocentralei de pe Argeş.

4. Aici se conturează marile construcţii — la planşetă.

5. Din coloana celor aproape 100 000 de tractoare româneşti.

6. Laborator mobil de radio şi televiziune, în mediul rural.

7. Peisaj obişnuit în arhitectura nouă a oraşelor noastre.

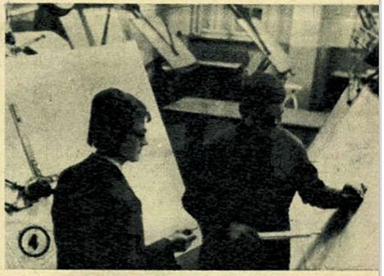
4

5

6
Service
RADIO-TELEVIZIUNE

7

Tinerețe fără bătrînețe la marea sărbătoare

PAGINI DE GLORIE

DE STRAJĂ LA BĂNEASA

de general în rezervă M. OLTEANU

Ori de cîte ori încerc să-mi depăn amintirile, legate de acel august fierbinte, mă simt stăpînit de două sentimente — deopotrivă de puternice — emoția și mîndria.

Eram de cîteva luni la comanda Regimentului de gardă călare, una din cele trei unități care trebuia să elibereze și să apere Capitala, în primele ore ale insurecției, căci pentru zilele următoare se prevăzuse intervenția altor trupe, ce urmau să sosească.

Îmi reamintesc și acum clipa cînd am primit ordinul de luptă și cînd generalul Iosif Teodorescu, bravul comandant al Capitalei, strîngîndu-mi mîna călduros, m-a prevenit că de rezistența și spiritul de jertfă al unității mele depindea în bună măsură soarta Capitalei.

Și ca să vă dați seama și mai bine de ce ar fi însemnat o «invazie» nazistă — în plină evoluție a eliberării orașului — menționez că, într-un ordin telegrafic, găsit asupra unui ofițer neamț ucis chiar pe podul Băneasa, Hitler poruncea generalilor săi: «Pătrundeți imediat cu forța în București și înăbușiți răscoala»

În situația care se crease am socotit că lucrul cel mai bun era să folosesc cît mai judicios terenul. Am organizat astfel apărarea la sud de centura de lacuri (Băneasa și Herăstrău), care constituia un obstacol natural puternic și răpea dușmanului posibilitatea de a-și valorifica superioritatea, obligîndu-l să atace la punctele de trecere, adică să forțeze unul din podurile

(CONTINUARE ÎN PAG. 9)

Timp rodnic

de PETRE GHELMEZ

Arde o flacără prin sîngele meu,
Limpezind zările din curcubeu.
Cîntă o mierlă, aplecată pe casă,
Străluminînd ploaia de polenuri, aleasă.
Urcă rădăcină din rădăcină prin crîng,
Sori de cîntec în sufletul plin se răsfrîng,
Vuiete mari de lumină plenară...
Gîndurile sapă-n adînc, inima zboară.
Rîurile urcă, pietrele povestesc vijelios,
Luceferii calzi înfloresc pe malul de jos.
Păsări blînde-mi adună ceru-ntr-o mînă.
E lumina stăpînă în țară, e rodirea stăpînă,
Fagurele dens, din care timpul însuși se naște,
În perpetuul joc de-a cunoaște,
De-a urca spre noi înșine, spre fructul rotund,
Din care puterile vrerilor solare răspund,
Din care alegem în fiece zi
Bucuria incandescentului verb a gîndi...

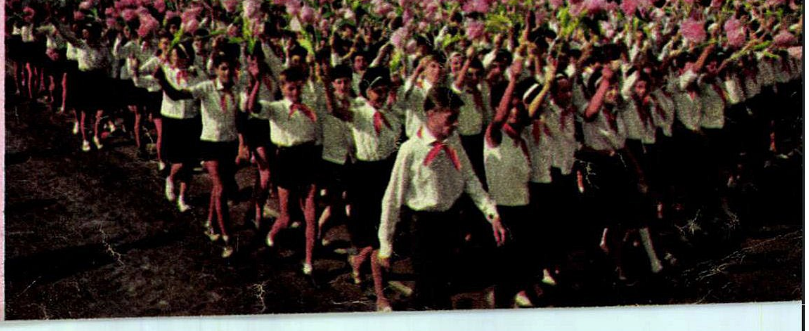

• Tradiționalul dar la fiecare început de an școlar: manualele. Numai în anul școlar 1968—69 au fost distribuite gratuit 700 de titluri de manuale școlare, într-un tiraj de peste 27 milioane exemplare, avînd o valoare totală de 180 milioane lei. Cît privește valoarea manualelor distribuite din 1960 pînă acum se ridică la 1 000 000 000!

• O puternică dezvoltare cunoaște la noi învățămîntul de toate gradele. Azi funcționează 15 000 școli de cultură generală, totalizînd circa 82 000 săli de clasă, dintre care numai în ultimii zece ani s-au construit circa 35 000.

• Casele pionierilor cu numeroasele cercuri existente aici oferă copiilor posibilitatea să-și dezvolte, sub îndrumarea unor cadre de specialitate, talentul, înclinațiile. Fotografia alăturată înfățișează un aspect de la cunoscuta stațiune experimentală a tinerilor naturaliști din Timișoara.

• De-a lungul și de-a latul țării s-au înălțat mari cetăți industriale; iar pionierii sînt dornici să le cunoască.

SUB SOARELE

LUMINOASĂ COPILĂRIE, PRETUTINDENI PREZENTĂ, DE LA UN CAPĂT LA ALTUL AL ȚĂRII, ÎN ȘCOLI ȘI LABORATOARE, PE STADIOANE, PE DRUMURILE VACANȚEI ÎNFRUMUSEȚATE DE AURUL LITORALULUI MĂRII NEGRE SAU DE CUNUNILE DE BRAD ALE CULMILOR CARPATINE!

• Gingășia florilor adunată de mîini iscusite, pentru marea sărbătoare.

• Zboară cîntec luminos de tulnice, pe plaiurile Mioriței...

• Aceste articole de plajă au o destinație precisă: copiilor aflați în vacanță pe țărmul Mării Negre.

● Porțile școlilor sînt deschise tuturor copiilor patriei, fără deosebire de naționalitate.
În 2 000 de școli cu peste 240 000 de elevi învață în limbile lor materne fii și fiice ale naționalităților conlocuitoare.

● 63 000 000!
Ce reprezintă această cifră?
Suma care a fost repartizată în acest an în scopul achiziționării de aparatură și utilaje moderne pentru laboratoare, în vederea îmbunătățirii continue a condițiilor de studiu.

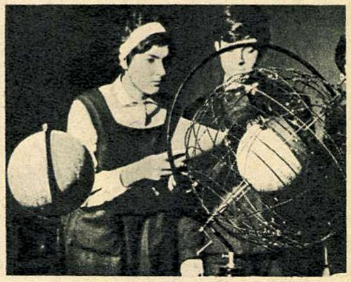

● Grija pentru sănătatea copiilor – o preocupare majoră.
Asistența medicală este gratuită.

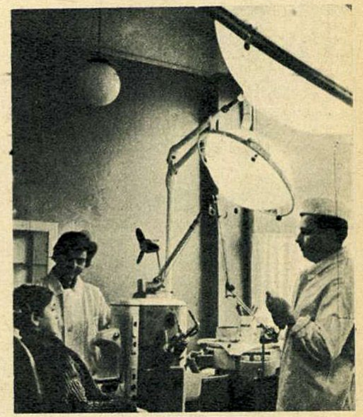

ACESTUI PĂMÎN

BUCURÎNDU-SE DE GRIJA PĂRINTEASCĂ A PARTIDULUI ȘI STATULUI NOSTRU, CELE MAI TINERE VLĂSTARE PĂȘESC ÎNCREZĂTOARE PE PORȚILE LARG DESCHISE ALE CUTEZANȚEI ȘI ÎMPLINIRILOR DE AZI ȘI DE MÎINE.

AM DESPRINS ÎN PAGINILE DE FAȚĂ CÎTEVA SECVENȚE DIN TABLOUL VIEȚII LUMINOASE PE CARE O TRĂIESC COPIII ÎN PATRIA NOASTRĂ SOCIALISTĂ.

ROMÂNIA'69

4 000 000 DE TINERI ÎNVAȚĂ

3 000 000 ELEVI - ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL GENERAL OBLIGATORIU. PRACTIC, TOȚI COPIII DE VÎRSTĂ ȘCOLARĂ

FAȚĂ DE ANUL 1938 - 39 ÎN ANUL SCOLAR 1968 - 69 NUMĂRUL ELEVILOR ȘI STUDENȚILOR ESTE:

DE **10** ORI MAI MARE ÎN LICEE

DE **5** ORI MAI MARE ÎN ȘCOLILE PROFESIONALE

DE **5** ORI MAI MARE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL SUPERIOR

● După un rodnic an școlar, pe copii i-au așteptat bucuriile vacanței. Anul acesta merg în tabere și excursii, la munte și la mare, circa 203 000 pionieri și elevi. Suma pe care o cheltuiește statul în acest sens se ridică la 40 000 000 lei!

PAGINI REALIZATE DE **AL. DINU IFRIM**

NOAPTE DE AUGUST

SZEMLÉR FERENC

Locotenent-colonelul Boldor coborî scările în fugă.

— Guvernul, adică cel de pînă acum, a fost arestat! spuse cu o voce răgușită. Despre armistițiu ați auzit?... De la comandamentul diviziei ni s-a ordonat să ocupăm poziții de luptă în direcția nord, nord-est... La noapte se așteaptă sosirea unui tren militar al hitleriștilor. Trebuie să împiedecăm pătrunderea garniturii în oraș. Îți încredințez plutonul de grădinari, Rodianule, e singurul disponibil. Porniți neîntîrziat!...

Petru observase ceva indefinit — poate satisfacție, poate șiretenie — în vocea locotenent-colonelului, dar nu se sinchisise de acest lucru. Făcuseră o bună bucată pe drumul prăfuit de țară cînd gîndurile neplăcute începuseră să-l preocupe.

De ce dumnezeu trimise locotenent-colonelul adunătura asta, numită pluton de grădinari, să oprească un tren militar al nemților?... Cătanelor de lîngă el — știa prea bine — li se putea zice oricum, numai ostași nu păreau să fie. În grădina regimentului fuseseră lăsați numai bătrînii, bolnavii. Cu un astfel de «pluton» era greu să aduni și niște roșii de pe cîmp!

Își iuți pasul pe lîngă coloană orbecăind în noapte, ca să-l ajungă din urmă pe Rodianu. Încercă să-i explice, cu respirația întretăiată de emoție, bănuiala ce se cuibărise în el. Nu cumva erau trimiși la pieire sigură?...

Rodianu pășea calm în fruntea plutonului. Îi răspunse într-un tîrziu că, despre orice ar fi vorba, înainte de toate e important să încerce și imposibilul.

— Ascultă, Petre, continuă locotenentul major, pășind anevoie în praful ce le ajungea pînă la glezne. Ne apropiem, acolo în față se zărește halta. Dacă mi s-o întîmpla ceva, caut-o pe nevastă-mea... Dar, de fapt, altceva voiam să-ți spun. Tu, după cum știu, vorbești germana. Nu-i așa?... Cînd garnitura se apropie stingem toate luminile. Eu cu grădinarii mei ne înșirăm de o parte și de alta a liniei. Semafoarele vor indica oprit în direcția orașului. Atunci, Soliman și încă vreo doi se vor urca în locomotivă să-i imobilizeze, la nevoie să-i și împuște pe cei de acolo. Soliman e în vîrstă, dar știe să tragă cu pistolul. Între timp, tu îi somezi energic pe nemți în limba lor, să părăsească garnitura...

— Bine, dar dacă nemții nu se supun?

— Ei da, atunci n-o să ne fie chiar așa de bine, mormăi Rodianu. Vom vedea însă... Mă gîndesc la elementul surpriză!... Noi cunoaștem terenul de aici cum ne cunoaștem buzunarele. Ei nu-l cunosc. Și mai e ceva. Ei nu știu ceea ce știm noi, că plutonul ăsta e din grădinari. Nu-și închipuie despre noi că am îndrăzni să-i oprim fără mitraliere, branduri, aruncătoare de flăcări.

— Dar dacă își dau seama?...

— Noi vom face tot ce ne stă în putință, Petre. Elementul surpriză însă este de partea noastră, este aliatul nostru cel mai puternic. Or, asta înseamnă victorie pe jumătate. Așa a zis — iar dacă n-a zis, rău a făcut — și ilustrul meu predecesor, Bonaparte însuși.

Rodianu rîse nervos în noapte, dar se stăpîni pe loc. Din întuneric apăru lumina roșie a semaforului.

Peste puțină vreme, profesorul de școală medie, locotenentul major de rezervă Nicolae Rodianu își înșiră oamenii de o parte și de alta a liniei ferate. Trecuse de miezul nopții, iar zorii zilei de 24 august întîrziau încă. Spre sfîrșit de august zorile se ivesc mai tîrziu.

Abia se instalaseră pe poziții că se și semnalizase sosirea trenului. Clinchetul metalic al semnalului răzbătuse parcă mai dens printre crengile copacilor înalți de lîngă haltă. Petru și Rodianu deslușiseră limpede pufăitul îndepărtat al locomotivei, țăcănitul greu al roților. În curînd avea să se vadă dacă a avut Napoleon dreptate, sau...

În curbă apăru locomotiva. Din coș i se-nălțau scîntei. Trecu de curbă... Trecu și de ace... Se apropie de ei. Micșoră însă viteza pentru că mecanicul observase semaforul. Frînele scrîșniră.

Se lăsă o liniște înăbușitoare.

A reușit oare Soliman să urce pe locomotivă?... Oare...

Se auzi atunci un șuier de aburi. Zăngăni și mecanismul de cuplare, iar locomotiva o luă din loc lăsînd garnitura pe linie. De undeva, pe neașteptate răsună o împușcătură. Involuntar, Petru își căută arma. Rodianu își strînse și el pistolul în palmă. Nu știau că împușcătura n-avea nimic comun cu acțiunea lor. Un biet grădinar se încurcase în propria-i armă, iar glonțul se înfipse doar în noaptea cea neagră.

Dar întîmplarea neprevăzută nu avu urmări.

De lîngă haltă, din întunericul de nepătruns răsună în nemțește somația lui Petru:

— Fără arme și fără efecte, adunarea pe terasament!

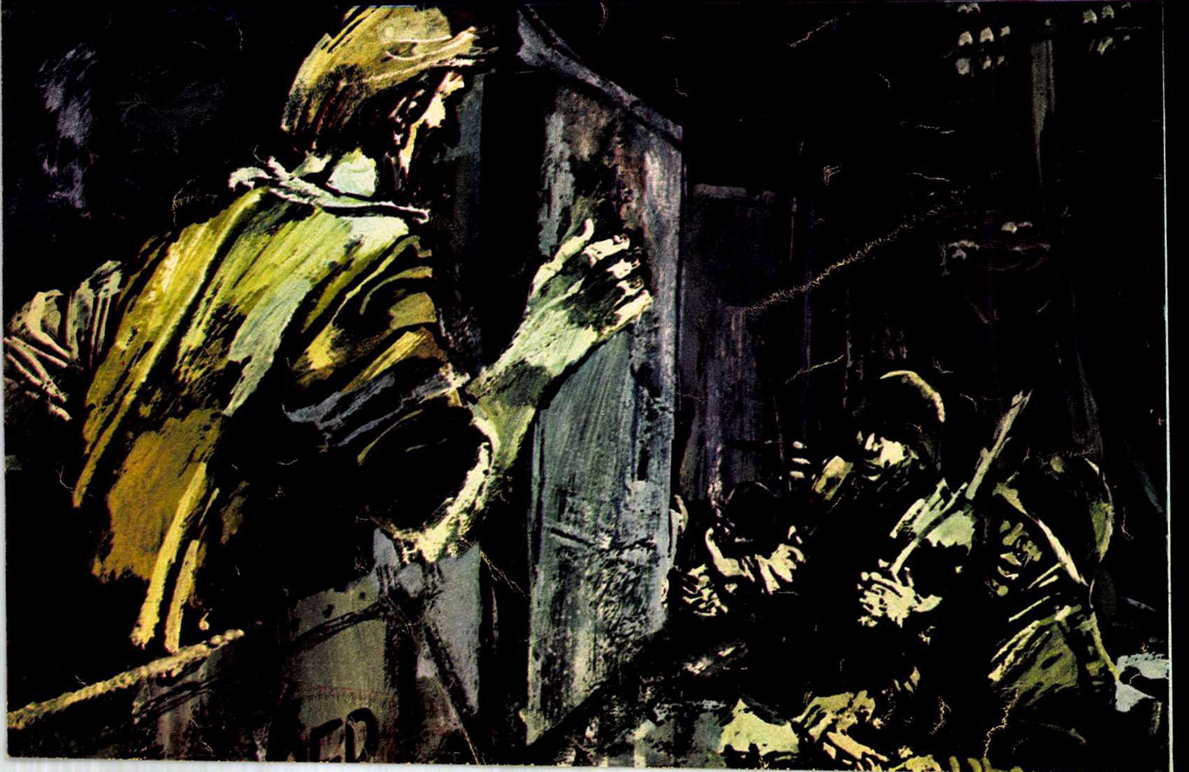

Desen: POMPILIU DUMITRESCU

TINEREȚE NEMURITOARE

«URMÎND NEABĂTUT PARTIDUL COMUNIST — ARĂTA TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU LA CONGRESUL AL VIII-LEA AL U.T.C. — TINERETUL A PARTICIPAT CU ENTUZIASM LA ÎNFĂPTUIREA INSURECȚIEI ARMATE DIN AUGUST 1944, LA RĂZBOIUL ANTIFASCIST PENTRU ELIBERAREA ÎNTREGULUI TERITORIU AL ȚĂRII ȘI ÎNFRÎNGEREA DEFINITIVĂ A GERMANIEI HITLERISTE.»

În zilele fierbinți ale lui August 1944, tineretul, prin patriotismul de care a dat dovadă, a înscris pagini pline de eroism în istoria patriei noastre.

...La luptele insurecționale din București au participat mulți tineri muncitori de la «Atelierele C.F.R. Grivița», de la «Uzinele Malaxa» (azi «23 August»), «Vulcan», Fabrica de pîine, «Gagel», de la «APACA» (astăzi Fabrica de confecții București). Ei au ajutat ostașilor să descopere cuiburile de rezistență dușmană, le-au arătat locurile pe unde se strecurau fasciștii.

...În ziua aceea de august, 30 de autocamioane hitleriste făceau presiune pentru a pătrunde în București prin bariera Rahovei. Muncitorii din întreprinderile apropiate printre care și mulți tineri au luptat alături de subunitățile regimentului 2 Călărași, pentru a-i împiedica. Printre răniți s-a aflat atunci și tînărul Stan Anghel, în vîrstă de 19 ani.

...Tinerii muncitori de la Moreni s-au constituit alături de cei vîrstnici în formații pentru paza întreprinderilor. În zilele de 24—26 august, mulți tineri au participat alături de ostași la asaltul de pe dealurile Pleașa, Țuicani și Sîngeria. Au fost două zile de cumplită încleștare.

...În vestul și centrul Transilvaniei, în Banat, Dobrogea și Oltenia, tinerii au dezarmat grupe de hitleriști care se ascundeau, au organizat paza la podurile de cale ferată, la primărie, la oficii poștale etc.

Nenumărați tineri au căzut eroic în luptă, în zilele lui august 1944. Vom păstra pentru totdeauna în amintire numele lui Paraschiv Dragu, Alexandru Roșu, membru în Comitetul județean U.T.C. Brașov, secretar al celulei U.T.C. de la Uzinele «IAR», al tînărului voluntar utecist Dumitru Negrea, al lui Aurel Suciu, muncitor metalurgist la Fabrica «Unirea» din Cluj și a tuturor acelora care și-au dat viața pentru cauza partidului.

TRĂIASCĂ LUPTA ANTIHITLERISTĂ A ARMATEI ROMÂNE

...Se numea Filip Covaciu și avea 19 ani. Era un băiat chipeș, lucra ca mecanic electro-auto la un garaj din Capitală. În ziua de 25 august Covaciu ca și mulți alți cetățeni, răspunzînd chemării partidului s-a prezentat la Pipera unde o unitate de parașutiști dădea lupte grele. Cu o armă în mînă, luată de la un ostaș căzut, tînărul s-a aruncat în luptă. Singur a distrus o mitralieră și a scos din luptă pe servanții ei. Nimic nu-l putea face să dea înapoi. A căzut răpus de o rafală de gloanțe dușmane.

...Erau două fete, amîndouă operatoare la cîte un oficiu telefonic. Steliana Enescu, la Mislea, Elena Ionescu la Slobozia. Amîndouă erau foarte tinere. Aveau 17 și 18 ani. În seara zilei de 23 August 1944, Steliana se afla lîngă aparatele telefonice. Primise consemnul să nu dea nici o legătură telefonică cu hitleriștii. Necontenit, unitățile militare române din zonă cereau și primeau legătură, transmiteau ordine. Steliana lucra fără întrerupere. Numai cînd militarii germani îi cereau legătura ea răspundea scurt și tăios: «Deranjamente la centrală». Deodată, s-au auzit bătăi puternice în ușa bine baricadată și zăvorîtă. Un ofițer hitlerist a poruncit: «Deschide, dacă vrei să scapi cu viață!» Curajoasei operatoare nici prin gînd nu-i trecea să dea ascultare, deși văzuse pe fereastră alți ofițeri dușmani apropiindu-se. Fasciștii au început să tragă cu automatul împroșcînd cu gloanțe zidurile și geamurile. Fără să-i pese, Steliana se ghemui jos, lîngă centrală, și cu casca pe cap, ea continua să dea mai departe legătura unităților militare române, pînă cînd i-au sosit ajutoare. Tîrziu, după ce vuietul luptei s-a potolit, ea ar fi putut să plece acasă, dar a rămas la datorie. Timp de opt zile și opt nopți, a stat de veghe lîngă aparatele telefonice.

Cu același devotament a rămas la postul ei și Elena Ionescu. Pe străzile Sloboziei, se dădeau lupte violente. Legăturile telefonice între unități și comandamente din alte localități erau absolut necesare. Și Elena deși rănită, a înțeles că trebuie să rămînă la datorie. Cînd ultimele coloane fasciste au fost înfrînte, Elena Ionescu, grav rănită, a fost transportată la un spital, unde după cum îi place să spună, «a reușit să învingă moartea».

...Dovadă de eroism și patriotism au dat și muncitorii de la cariera de piatră din comuna Teliu (Brașov). Tineri și bătrîni au luptat cot la cot cu militarii împotriva unei coloane hitleriste care încerca să se strecoare în Transilvania prin văile munților de la Întorsura Buzăului. Trecerea coloanei inamice ar fi însemnat o grea lovitură pentru unitățile românești care duceau luptele în apropierea Brașovului, deoarece dușmanul i-ar fi căzut în spate. De asta își dădeau seama nu numai ostașii români care se aflau în Teliu, ci și muncitorii și țăranii din localitate. În comună muncitorii s-au hotărît să bareze drumul coloanei inamice și au trecut la acțiune. Tinerii au fost împărțiți pe grupe și echipe. Unii au primit arme și misiunea să păzească diferite puncte ale comunei, ca primăria, telefonul, gara, alții urmau să se organizeze în poziții de luptă. Muncitorii de la carieră au rămas să introducă trotil pentru declanșarea exploziei. Și iată că se apropie clipa cînd dușmanii au încercat să se strecoare printr-o vale îngustă, printre dealuri stîncoase. De sus, asupra lor a început să se prăvălească o ploaie de bolovani. Bătrîni și tineri, femei și copii aruncau stîncile ca să bareze drumul dușmanului. Douăzeci de tineri în frunte cu Gheorghe Șerban, Ion Nistor, Iancu Hiloche, Vasile Savu, Gh. Bălăceanu, cu armele în mînă, la adăpostul baricadelor de pietre loveau fără teamă în dușman. Stavila era de netrecut și în cele din urmă dușmanii au fost siliți să se retragă.

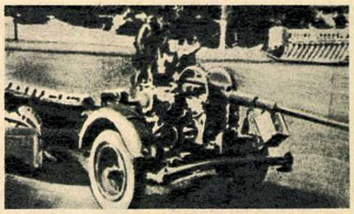

Iată numai cîteva fapte alese din nenumărate. Autorii lor sînt tineri obișnuiți care cu modestie și abnegație, cu simplitate și totală dăruire, au urmat cutezători chemarea partidului, au înțeles cu toată tinerețea lor că partidul îi conduce pe drumul împlinirii idealurilor de libertate națională și socială, spre înfăptuirea marilor realizări ale socialismului.

(Extrase din lucrările aparținînd tovarășului dr. Florea Dragne, șef de sector la Institutul de studii istorice și social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R., și tovarășului V. Bîrză, cercetător. Aceste lucrări au fost prezentate la simpozionul «Tradițiile revoluționare și rolul lor în dezvoltarea conștiinței socialiste, patriotice a tineretului», organizat de Centrul de cercetări pentru problemele tineretului.)

Florile DE LA TÎRGU JIU

...Binecunoscutul orologiu, aproape centenar, anunță cu aceleași bătăi sonore, egale, ritmurile grave ale curgerii timpului. Sînt orele șapte și orașul e cuprins de obișnuita febrilitate și precipitare a dimineții. Dinspre scuarul...

Aci, reflecțiile pe care mă pregăteam să le continui sub impresia copleșitoare a acestui oraș împovărat de istorie, Tg. Jiul, înscriind în heraldica sa nume de eroi precum Tudor Vladimirescu și Ecaterina Teodoroiu, și învestit cu arcul de triumf ce poartă însemnele dăltuite în piatră ale artei marelui Brâncuși, se întrerupseră brusc. Chiar dinspre scuarul în care se află statuia lui Tudor Vladimirescu răzbăteau voci de copii. După agitația care se produce acolo, după vorbele care ajungeau pînă la mine «turul orașului», «mausoleu», «coloană», am înțeles că vor face o mică drumeție prin oraș. M-am apropiat de ei cu aparatul de fotografiat grăbită să surprind momentul plecării. Am aflat însă că vor face înconjurul orașului cu scopul de a «inspecta» parcurile, grădinile unde sînt amplasate monumentele istorice, întrucît la acțiunea de menținere a curățeniei și înfrumusețare a orașului participă, alături de vîrstnici și uteciști, toți pionierii din municipiu. Fiecare unitate de pionieri are în programul său de activități acțiunea de sădire și îngrijire a florilor la scuarul și rondul de flori din raza circumscripției școlare — acțiune legată de *scrisoarea-apel* lansată de Școala generală nr. 3 și unitatea de pionieri a Liceului nr. 2. Toate acestea mi le-au spus pe nerăsuflate pentru că erau foarte, foarte grăbiți. Bineînțeles, echipa de serviciu era înzestrată cu tot felul de unelte, cîteva coșuri și pungi de hîrtie pentru semințe, pe ale căror etichete erau scrise numele florilor. Derulînd filmul acestei zile am reținut și o imagine de la Școala generală nr. 4 unde i-am găsit pe pionieri și elevi strîngînd iarba proaspăt cosită din părculețul școlii.

(CONTINUARE ÎN PAG. 9)

Galeriile de ARTĂ „Cutezătorii”

Insurecția armată oglindită în pictura noastră contemporană

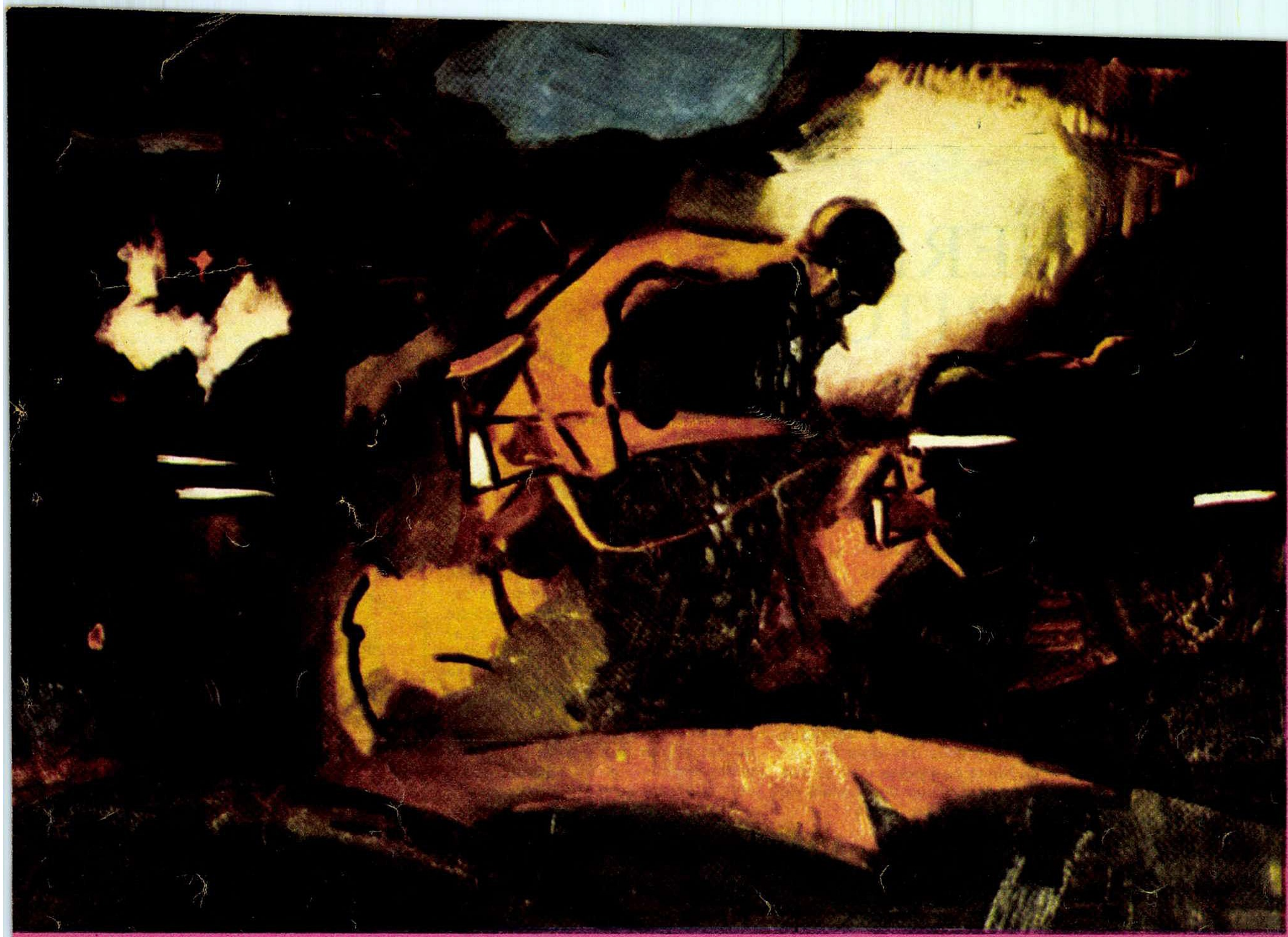

ADALBERT KROMER Ostașii insurecției

CONSTANTIN NIȚESCU Formațiuni patriotice

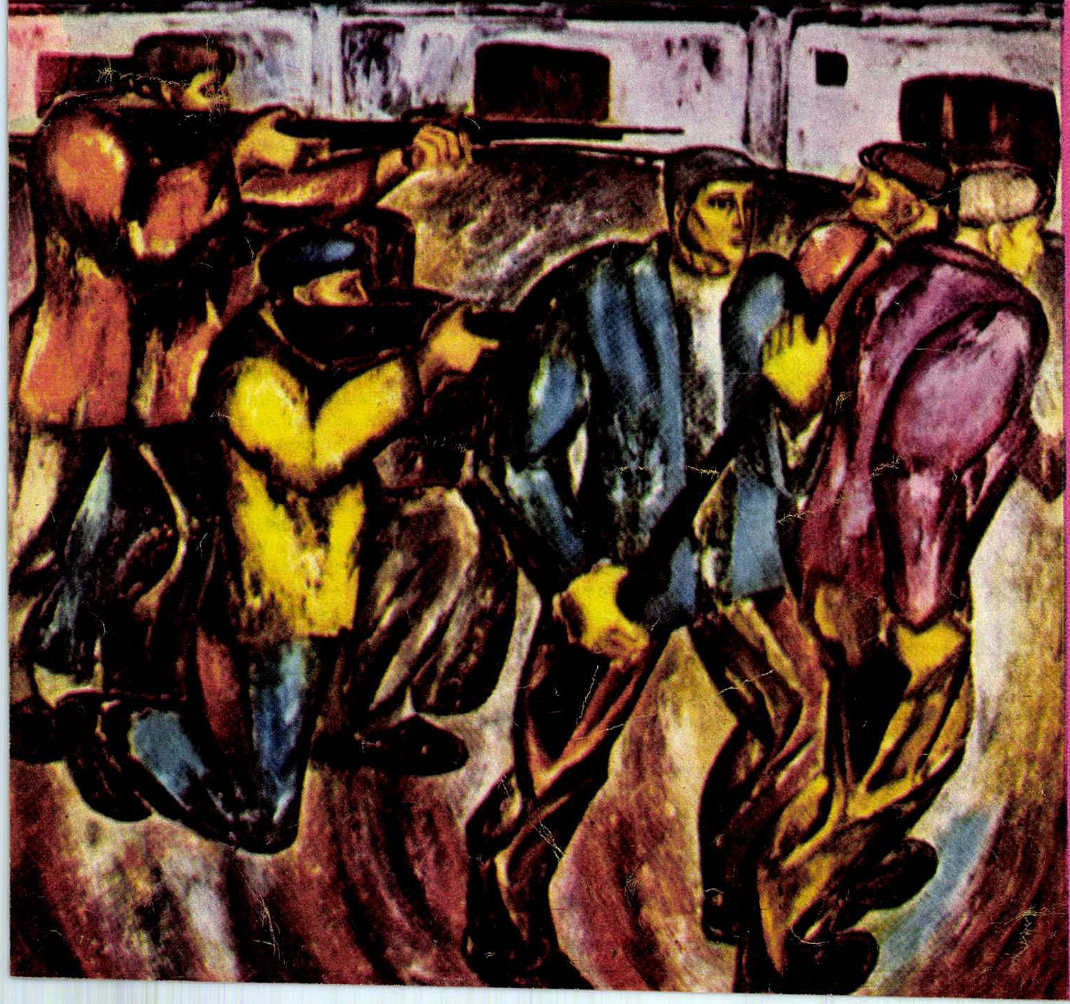

SPIRU CHINTILĂ
Insurecția armată

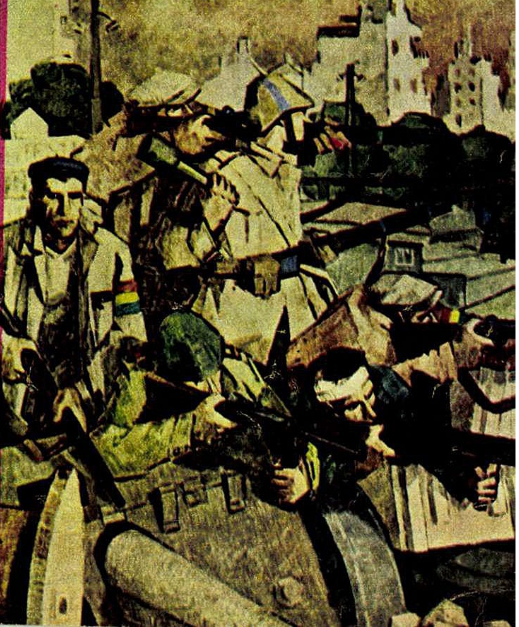

DE STRAJĂ LA BĂNEASA

(URMARE DIN PAG. 3)

existente. Am baricadat deci solid podurile de la Herăstrău, Băneasa și Străulești, plasînd la fiecare din ele cîte un detașament; cel mai puternic la podul Băneasa, căci era de așteptat ca inamicul, grăbit, să aleagă drumul cel mai scurt și cel mai bun, autostrada Ploiești—București.

În acest dispozitiv, realizat către miezul nopții am așteptat apropierea dușmanului. Dar nimic nu s-a petrecut peste noapte, în afară de trecerea generalului Gerstenberg spre Otopeni — către ora 2,30.

Acest general nazist se angajase — pe cuvînt de onoare — față de conducerea insurecției că, dacă va fi lăsat să treacă prin frontul nostru, el îi va convinge pe colegii săi generali să renunțe la atacul asupra Capitalei și să părăsească — fără armament — teritoriul țării.

Pentru a evita o vărsare de sînge inutilă și a cîștiga timp, i s-a îngăduit să treacă pe la podul Băneasa, însoțit de doi ofițeri de stat major români.

Dar, odată ajuns în tabăra germană, el a arestat pe cei doi însoțitori și — personal — a organizat, cu trupe de elită, o puternică formațiune motorizată, ce avea să ne atace la Băneasa în zorii zilei de 24 august.

Iată cum povestește căpitanul Rîureanu, comandantul detașamentului «Băneasa», acest atac:

— «La apariția coloanei inamice, mă găseam pe poziție, chiar la capătul de est al podului de pe calea ferată București—Constanța, așa că vedeam perfect, cu ochiul liber, înșiruite pe autostradă, pînă dincolo de aeroport, peste 25 de mașini grele, încărcate cu oameni, armament și munițiuni. Primele mașini remorcau tunuri antiaeriene de mare calibru. Chemasem lîngă mine, pentru orice eventualitate, pe sublocotenentul Anastasiu, care vorbea limba germană, așa că de îndată ce am observat că apar pe pod primii ofițeri germani, l-am trimis să le spună răspicat că nu le vom îngădui să treacă. Comandantul coloanei, un colonel de brigadă, i-a replicat ofițerului, pe un ton arogant, că el nu execută decît ordinul Führerului și în consecință va intra în oraș, cu sau fără voia noastră.

Anastasiu s-a retras imediat, ca să-mi aducă răspunsul hitleristului, în care timp acesta a ordonat oamenilor din prima mașină să debarce, probabil în intenția de a-i folosi la înlăturarea baricadei. Am avut impresia, în același moment, că tunul antiaerian de 88 mm, aflat în capul coloanei, urmat de alte cîteva vehicule începe să se angajeze pe pod. Așteptam, cu degetul pe trăgaciul pistolului rachetă și cu respirația tăiată, momentul cel mai prielnic pentru declanșarea focului cînd, deodată, văzduhul răsună de tunetul unei rafale de tun antitanc, de care — în primul moment — nici nu mi-am dat seama dacă pornea de la noi sau de pe malul opus, de la dușman. Am apăsat pe trăgaci și, în aceeași clipă, tot armamentul detașamentului s-a pornit să tragă într-o cadență infernală și cu o furie ce fusese probabil prea mult timp stăpînită. Pe pod era un iad de flăcări și fum.

Abia după nimicirea coloanei dușmane și încetarea acelui foc năprasnic am putut afla ce se întîmplase. Reamintesc că, în imediata apropiere a podului și cam la 40—50 m de baricadă, erau amplasate tunurile antitanc ale sergenților Zamfir și Vîrtosu. Din clipa cînd și-a făcut apariția inamicul, și mai ales pe timpul cît au durat «parlamentările» cu nemții, se pare că Vîrtosu nu mai avea astîmpăr. Deodată, el ordonă ochitorului să-și strîngă aparatele și-i spuse rîzînd: «— Azi n-avem nevoie de ele, Predescule, vom ochi ca pe vremea lui Mihai Viteazu». Apoi încălecă pe șeaua tunului și începu a privi în lungul țevii, întocmai ca printr-un ochian. Își făcuse, pesemne, omul nostru un plan și acum se pregătea să-l pună în aplicare. Dar cînd observă că discuțiile de pe pod s-au întrerupt, și mai ales cînd începură să debarce nemții din mașini, Vîrtosu își dete seama că se îngroașă gluma și se adresă servanților săi, care erau numai ochi: — «Măi, fraților, fiți gata, că acum începe bairamul!» Apoi, mai întoarse o dată capul spre podul de cale ferată, de unde știa că trebuie să plece semnalul meu de începerea focului, dar cînd văzu că tunul inamic coboară încet țeava spre orizontală, el își pierdu cu totul răbdarea și slobozi o primă rafală, drept în pîntecele giganticului care — lovit în plin — se apleca pe o rînă cu țeava spre Herăstrău. De acum namila aceea, care pretindea să-și spună cuvîntul în Capitala țării românești, amuțise pe veci, barînd complet circulația pe pod.

La semnalul acela, neprevăzut, urmat aproape în aceeași clipă de racheta roșie, tot prăpădul de foc al poziției noastre se abătu asupra dușmanului. Surprinși și îngroziți de această primire, hitleriștii săriră din mașini, încercînd să se adăpostească după liziera pădurii la sud de satul Băneasa.

Tunulețul lui Vîrtosu, secondat de acela al sergentului Zamfir care distrusese și el două piese dușmane, continua să latre amarnic, cu țeava înroșită, înecîndu-și servanții într-un nor de fum negru.

«Muniție!», strigă deodată sergentul Vîrtosu, privind îngrijorat spre lăzile de proiectile, aproape goale. Caporalul Nicoară, încărcătorul piesei, se ridică sprinten să execute ordinul, căci ceilalți trei servanți ai tunului fuseseră răniți, cu cîteva clipe mai înainte, de schije de brand.

Adăpostul unde se afla muniția nu era departe, dar pînă acolo trebuia trecut un teren descoperit, bine bătut de focul inamicului, care — cu puțin înainte — rănise mortal pe soldatul Tîmplaru, împrospătorul tunului.

Fără să șovăie, din cîteva salturi, Nicoară ajunse la punctul de aprovizionare cu muniție, apoi cu lada pe umăr porni în goană înapoi spre poziție. Dar o rafală de mitralieră îl răni grav. Căzu la pămînt. Mai trăia. Și atîta timp cît simțea că-i bate inima în piept, el știa că trebuie să facă totul pentru zdrobirea dușmanului. Cu ultimele puteri se tîrî, cu lada de proiectile pînă la tun. Tragerea putea continua.

Hitleriștii copleșiți de focul năprasnic al unității pe care o comandam începură să-și caute scăparea prin fugă. Nicoară abia mai apucă să vadă sfîrșitul victorios al luptei.

Dușmanul n-a putut trece! Ostașii români se aflau dîrji de strajă la posturile lor. Nicoară și Tîmplaru nu mai erau printre ei, dar moartea lor vitejească va sluji de acum de pildă tuturor.

Așa s-au petrecut faptele atunci, în acea aprigă încleștare consemnată și în textul Comandamentului Militar al Capitalei, la capitolul privind operațiunile Regimentului de Gardă din august 1944.

* * *

Florile DE LA TÎRGU JIU

(URMARE DIN PAG. 7)

— Strîngem fînul! — ne-a strigat un băiat cu o ușoară nostalgie, probabil după cîmpia smălțuită din satul bunicilor.

— Spor la lucru! — le-am urat noi și ne-am îndreptat spre mausoleul Ecaterinei Teodoroiu.

Ajunși aici, copiii, tăcuți, s-au apucat să plivească florile din jurul mormîntului eroinei de la Jiu, au depus ei înșiși flori proaspete pe lespedea evocatoare a unor fapte mărețe. Am privit un timp această scenă gravă peste care s-au suprapus în același moment acordurile de orgă ale bătrînului ceasornic din turnul clădirii de alături, reproducînd același dialog timp — istorie, trecut și prezent. Jos, la digul Jiului, unde începe Calea Eroilor se află o placă comemorativă pe care descifrăm: 14 octombrie 1916. «*Aici bătrînii și femeile, cercetașii și copiii au oprit năvala vrăjmașă, apărîndu-și cu vitejie căminurile...*» Și aici, copiii Gorjului se îngrijesc să așeze jerbe și coroane de flori. În zăvoiul secular de pe malul Jiului — grădina publică — sînt amplasate o parte din sculpturile monumentale ale lui Brâncuși. Bunul gust însă i-a îndemnat pe gorjeni să nu risipească flori acolo unde sentimente profunde sînt exprimate lapidar.

Încremenită, piatra cenușie din care a fost dăltuită tăcuta «Masă dacică» înnoadă nevăzutele fire ale tradiției ale cărei rădăcini coboară către străvechea vatră a dacilor. Și parcă, încă din vîltoarea tulburătoare a altor vremi, durează dialogul dintre piatră și rîu, «Masa tăcerii» și Jiu, dialog prin care diversele epoci ale istoriei își suprapun mesajele. Aici, în jurul mesei rotunde ne-am așezat împreună cu toți prietenii mei, ca o mare familie unită, tălmăcind parcă sensul pe care i l-a dat însuși Brâncuși acestei capodopere a sculpturii moderne. Trecînd pe sub arcul de triumf, «Poarta Sărutului», ne-am îndreptat pe Calea Eroilor către «Coloana recunoștinței fără sfîrșit». Și din nou flori, multe flori, parcuri și grădini. Sînt florile locului natal pe care mîinile harnice ale locuitorilor din Tg. Jiu, copii și vîrstnici le-au sădit cu grijă și dragoste de frumos, au risipit parcă pretutindeni, o paletă strălucitoare plină de culori și prospețime pentru care orice pictor ar putea fi invidios. Pe drept cuvînt, cei care poposesc aici numesc Tg. Jiu oraș al florilor și al parcurilor. Așa încît nu e de mirare că în marea competiție pentru buna gospodărire și înfrumusețare a municipiilor cu o populație sub 50 000 de locuitori, Tg. Jiu a primit premiul II pe țară. Cine a văzut florile de la Tg. Jiu nu le va uita. Pentru că printre aceste flori, asemenea unor crini de lumină apar în tot locul mîinile oamenilor.

ILEANA PIȚA

①

EXPEDIȚIE ÎN AUGUST

VACANȚĂ PIONIEREASCĂ

- O ȘCOALĂ DE PATRU ANI
- UN CERC DE TREI ANI ȘI...
- O ISTORIE BOGATĂ

O școală nouă — Școala generală 86 din București. Acum patru ani își deschidea larg porțile, într-un cartier de blocuri, aidoma unei corăbii cu pînzele în vînt, printre alte corăbii surori. Și totuși o unitate de pionieri atît de tînără are o istorie. Cele mai multe pagini ale acestei istorii au fost scrise de cercul turistic. Ca într-un hronic, aflăm însemnate în jurnalul cercului cele mai de seamă evenimente. Bucuria de a străbate drumurile țării, de a-i cunoaște plaiurile de poveste, istoria, precum și nesfîrșitele bogății dau viață întregii activități a cercului de turism. La aceasta se adaugă entuziasmul și priceperea a doi profesori: Irina Blejan și Mihai Lambert.

Mai bine să răsfoim cîteva file de album care vor fi grăitoare pentru aflarea unor momente din istoria scurtă dar atît de cuprinzătoare a tinerilor turiști.

Ca să te poți cățăra pe vîrf de munte, ca să poți înfrunta vînturi și ploi, ca să nu te sperii de un popas sub corturi cînd afară e vijelie, trebuie să te călești. De aceea, toți pionierii cercului fac gimnastică, practică sport. Adesea se întîlnesc cu cunoscutul alpinist Cristea Emilian. Pionierii întreabă, doresc să afle, iar maestrul sportului, cu calmul firesc unui sportiv le răspunde, îi sfătuiește.

O privire atentă spre obiectiv. Se imortalizează momentul plecării într-o excursie. Numai zîmbete de bucurie... Îi cheamă depărtările (foto 1).

Într-un sat din Maramureș doi băieți au ținut să se fotografieze alături de profesorul lor, îmbrăcați în cojoace, frumos cusute de iscusiții meșteri populari ai regiunii. De altfel, folcloriștii cercului au caietele pline de însemnări despre arta populară, culegeri de poezii, proverbe, expresii specifice din regiunile pe unde trec.

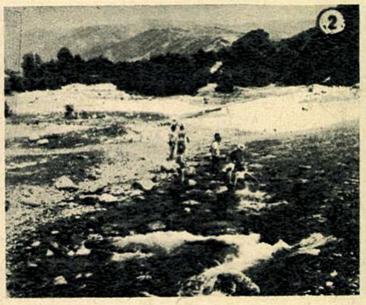
②

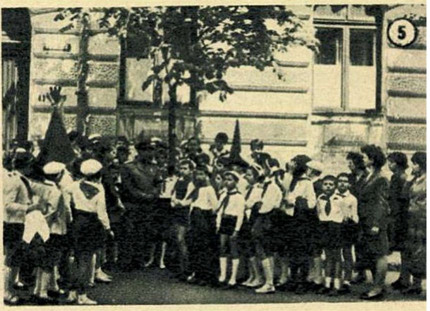
⑤

Vara, chiar dacă apa este rece, soarele îi recompensează. Așa că pietrele se colecționează cu plăcere, iar vegetația se observă mai ușor (foto 2).

Dacă intrați în școală, în fiecare colț veți afla mărturii ale entuziasmului celor care îndrăgesc drumeția. Iată aici un panou cu imagini ale ultimelor excursii, dincolo o colecție de pietre sau de plante.

④

⑦

③

Avem în față cîteva numere ale revistei intitulate «Hai la drumeție», editată de cercul turiștilor. Paginile lor sînt de o mare diversitate. În afara rubricilor speciale ale naturaliștilor, folcloriștilor, istoricilor, revista mai conține caricaturi, istorisirea unor peripeții hazlii, sfaturi practice.

După fiecare excursie, în laboratorul foto al cercului se developează imaginile făcute de tinerii fotografi. De altfel, toate imaginile pe care le urmăriți în această pagină se datoresc iscusinței lor.

Luna mai a acestui an a fost bogată în evenimente. Cercul turistic își întocmea planul expedițiilor de vară și cum era firesc le-au dedicat jubileului de 25 de ani a eliberării patriei. Încercații călători s-au hotărît să pornească pe urmele insurecției armate din august 1944.

Au pornit, dar nu oricum, așa, ca într-o plimbare... Mai întîi, istoricii au cercetat prin biblioteci căutînd documente și cărți, geografii au alcătuit schițele itinerarului ce-l aveau de străbătut, iubitorii de literatură au adunat povestiri, poezii, cîntece inspirate din acele inflăcărate zile. Și bineînțeles, expediția a început cu Bucureștiul.

Au ajuns în fața Monumentului de la Academia Militară. Pe aici au mai trecut ei, dar, de data aceasta erau numai ochi și urechi. Generalul maior în rezervă, Toma Zotter le povestea despre mersul luptelor pe aceste locuri, despre gărzile înarmate ale muncitorilor, care la chemarea partidului au fost alături de ostași, din primele ore ale declanșării insurecției. Pe locurile acestea au fost încleștări puternice pentru curățirea Capitalei de hitleriști (foto 3).

Copiii au pus întrebări, și-au adunat însemnări și au pornit mai departe.

Pe o străduță plină de verdeață și flori apare ca o insuliță a liniștii o casă. Se opresc. Aici, în această casă s-au ținut ședințe conspirative ale C.C. al P.C.R. în vederea pregătirii insurecției armate (foto 4).

Iar la drum... unul din fotoreporterii cercului vrea să rețină încă o imagine de pe traseu, în fața clădirii din str. Ilfov nr. 6 unde au avut loc puternice lupte la 24 august 1944 (foto 5).

Drumurile lor de rememorări ale istoriei acelor zile de august au trecut și pe la Podul Băneasa, la placa comemorativă de la liziera pădurii Băneasa, prin locurile unde s-au desfășurat lupte puternice pentru curățirea localității Otopeni de trupele hitleriste. Aveau de acum carnețele întregi cu însemnări, filme cu imagini din întîlnirile și cercetările lor prin București.

Itinerariul următor l-au hotărît pe urmele Diviziei 9 infanterie. Primul

opas l-au făcut la Făgăraş apoi,
ernut. La Tg. Mureş, au cunoscut o
articipantă la insurecţie. Undeva, în-
r-o poieniţă, s-au aşezat la poveşti...
Sînt momente din viaţa unui om care
u se uită uşor, le spunea noua cu-
oştinţă. Oraşul era în încordare. Se
ştepta semnalul de atac al armatei
oastre. Şi clipa mult aşteptată sosi.
acheta de comandă spintecă cerul.
staşii s-au aruncat ca un singur
m asupra poziţiilor duşmane, nimi-
indu-le sub focul năprasnic al ar-
nelor. Încercările inamicului de a res-
inge ofensiva trupelor române au
ost zadarnice. Atunci la eliberarea
raşului, ostaşii şi populaţia civilă
u înscris pagini nepieritoare de vi-
ejie. Despre eroismul cu care a luptat
ublocotenentul de rezervă Ion Pa-
el din satul Band, s-a scris în jurna-
l de operaţii al diviziei 9: «A murit
a un erou pe pămîntul copilăriei
ale»...»

6
GLORIE
EROILOR
ROMANI

Peste puţin timp, membrii expediţiei
rau pe podul plutitor. Traversau Mure-
ul, urmînd acelaşi drum pe care acum
5 de ani divizia îl străbătea spre
arba de Mureş, unde s-au dat lupte
rîncene. Iată-i, într-un moment de
ioasă reculegere la monumentul ridi-
at în cinstea eroilor căzuţi pe aceste
curi. Cuvintele înscrise pe piatră vor
aminti mereu jertfa celor căzuţi pen-
u patrie (foto 6).

Drumul expediţiei a urcat sus, pe
rul Someşului spre Baia Mare (foto 7),
atu-Mare şi apoi la Carei, ultimul
unct al itinerariului. Fiecare colţişor
l acestui oraş aminteşte pionierilor
espre încordarea ultimelor lupte, pen-
u alungarea definitivă a duşmanului.
ici, expediţia a luat sfîrşit. Se fac ulti-
ele pregătiri: materialul este orînduit
u grijă, o ultimă revizie echipamentu-
i şi apoi, din nou, la drum. De data
ceasta, spre casă.

*

Mai tîrziu, cînd clopoţelul sunînd
ceperea anului şcolar îi va strînge
n nou laolaltă cu
dunare p
ntitulează
, în faţa
ultatul e
ări, des
ile resi
rofund
oştinţă
inim
ptă
base

LIDIA NOVAC

Soare generos pe cărările patriei.

Foto: GR. PREPELIŢĂ

CU MICROFONUL PRINTRE COPII

SÎNT BĂIEŢII MAI „GROZAVI" DECÎT FETELE?

de

MIHAI STOIAN

Iată răspunsurile, aşa cum au fost date, atît de către fete, cît şi de către băieţi:

DESPRE BĂIEŢI

«**Ei sînt închipuiţi şi neserioşi. Totuşi, cred că sînt mai puternici**
i» (DOINA
superiori în
că nu spun
(G.M., clasa

CHIAR
DOAR CĂ AU UNELE
DEFECTE!!!

«**Vorbesc prea multe în faţa fetelor. Sînt mai puternici, dovadă că-ţi răsucesc mîna cu uşurinţă**» (Ioana Buca, clasa a VIII-a, satul Lipia, comuna Gruiu, judeţul Ilfov);

«**Defectele lor sînt: violenţă, vocabular urît, insensibilitate, îngîmfare, neîndemînare, timiditate, impoliteţe. Superiori fetelor sînt doar din punct de vedere fizic**» (MARINA STAN, clasa a VIII-a, Bucureşti);

«**Pot să zic că majoritatea băieţilor suferă de: sînt peste măsură de indisciplinaţi, nu-s respectuoşi, mai ales faţă de fete. Aş zice că sînt mai inteligenţi şi mai curajoşi decît noi**» (ELENA JUCĂTORU, clasa a VIII-a, satul Bistriţa);

«**Desigur, nu aş putea spune că toţi băieţii sînt la fel. Unii sînt mai buni, iar alţii nu putem spune că sînt chiar răi, ci doar că au unele defecte. Astfel, băieţii din această ultimă grupă se bat între ei sau lovesc chiar fetele, înjură, se ceartă pentru nimicuri. Cît priveşte superioritatea lor, n-aş putea spune că nu cred în superioritatea băieţilor, în multe privinţe: putere, rezistenţă fizică, chiar inteligenţă, curaj etc.**» (RODICA SAVIUC, clasa a VIII-a, Bălineşti, comuna Grămeşti, judeţul Suceava).

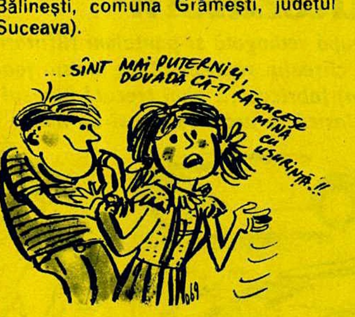
...SÎNT MAI PUTERNICĂ, DOVADĂ CĂ-ŢI RĂSUCESC MÎNA CU UŞURINŢĂ!!

DESPRE FETE

«**Unele fete sînt prea vorbăreţe, altele prea tăcute, şi astea-s defecte. Cred în superioritatea băieţilor, adică sînt mai curajoşi, mai inteligenţi etc**» (GHEORGHE OANCEA clasa a VII-a, Alexandria);

«**Eu nu le găsesc defecte şi nici nu cred în superioritatea băieţilor**» (IOSIF TURCU, clasa a VIII-a, comuna Vărădia de Mureş, judeţul Arad);

«**Fetele vorbesc prea mult. Da! cred în superioritatea băieţilor din toate punctele de vedere**» (ADRIAN CRAIU, clasa a VIII-a, comuna Vărădia de Mureş, judeţul Arad);

«**Cred că defectele fetelor sînt următoarele: sînt de multe ori nerecunoscătoare, uită uşor totul dintr-o dată, divulgă cu uşurinţă o hotărîre luată în comun. Băieţii sînt mai rezistenţi, mai curajoşi, mai inteligenţi**» (GHEORGHE ASĂNDULESCU, clasa a VIII-a, comuna Pelişor);

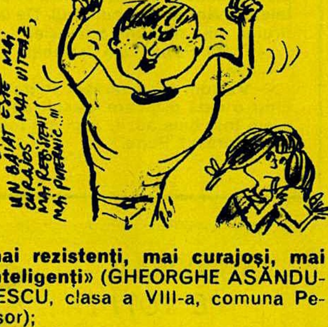
UN BĂIAT ESTE MAI CURAJOS, MAI VITEAZ, MAI REZISTENT, MAI PUTERNIC...!!!

«**Fetele sînt mai sensibile decît băieţii, mai încăpăţînate, mai pîrîcioase. Unele nu-s egoiste. Învaţă bine. Dar un băiat este mai curajos, mai viteaz, mai rezistent, mai puternic**»(ION HUCI, clasa a VIII-a, comuna Icuşeşti, judeţul Neamţ).

Dialogul indirect realizat între fete şi băieţi a dat la iveală o totală nepotrivire între părerile exprimate. Oricum, fetele par a fi mai generoase şi mai modeste în răspunsurile lor, pe cînd băieţii au, cred, o părere mult mai bună despre ei înşişi, mai ales cînd este vorba despre aşa-zisa lor «superioritate».

NOTA REPORTERULUI: unii au vrut să-şi dea numele, alţii nu. N-am insistat. Importante erau părerile. **Fireşte, am fi foarte interesaţi să mai primim şi alte păreri, de la toţi cititorii, pe care le-am reproduce în rubrica de faţă, trăgînd şi nişte concluzii. Aşadar, aşteptăm.**

HARALAMB ZINCĂ

Roman foileton

DISPĂRUT FĂRĂ URMĂ

III

ASALTUL CETĂȚUII

Sorin Tudoran îmi puse la îndemînă patru documente. Le enumăr la întîmplare: o copie după înștiințarea primită din partea Corpului 3 aerian cum că, în luptele din Transilvania, locotenentul Puiu L. Tudoran a fost dat dispărut fără urmă, scrisoarea lui Florin Racoviceanu, o listă cuprinzînd numele a trei prieteni ai tatălui său și o fotografie. În primele zile, m-am tot încurcat cu ele. Nu știam de unde și cum să-mi încep investigațiile. Îmi blestemam clipa cînd mă hotărîsem, liber și nesilit de nimeni, să-mi iau pe cap această belea. În cele din urmă, ce mi-am zis: «Dacă unul din cei trei trecuți pe lista lui Sorin Tudoran locuiește la București, de ce nu mi-aș începe cercetările cu dînsul? Poate mi-ar fi de folos! Poate ar accepta să mă secondeze sau să-mi fie consilier?» Cred că în clipa aceea, pe chipul meu trebuie să fi apărut un surîs larg, de om fericit. Am tras de cîteva ori din pipă și mîndru de ideea mea, m-am îndreptat spre telefon. Am format numărul. De la celălalt capăt al firului, mi-a răspuns o femeie.

— Casa Popa? am întrebat.

— Da.

— Vă rog, cu tovarășul Popa... Pe fir s-a lăsat dintr-o dată o tăcere inexplicabilă. Am crezut că n-am fost bine auzit. Alo! am insistat eu. Vă rog, cu tovarășul Popa!

— Îmi pare rău, răspunse de astă dată femeia, gata parcă să izbucnească în plîns, însă... nu vi-l pot da... Soțul meu a murit acum o săptămînă.

Am bolmojit ceva care voia să însemne niște scuze sau niște condoleanțe și am pus repede receptorul în furcă. M-a cuprins un sentiment apăsător, deprimant. «Am călcat cu stîngu'», mi-am zis și am început din nou să mă cert. «Ce-mi veni să mă bag să dezleg enigme care pînă la urmă se dovedesc a nu fi nici măcar enigme... Nu-i încă tîrziu să lași totul baltă și să te înapoiezi la manuscrisele tale...» Apoi, dînd iarăși cu ochii de documentele trimise de Sorin Tudoran, am simțit cum mă îmbunez, cum devin ceva mai înțelegător și mai decis să descifrez tainele unei întîmplări petrecută acum 23 de ani. «La naiba, mi-am zis trăgînd din pipă, dacă tot m-am înhămat, atunci să trag!». Mi-am amintit de ticul verbal al unuia din eroii cărților mele de aventuri. «S-o luăm metodic, tovarăși!» Asta și trebuia să fac... S-o iau metodic. Mi-am dat seama că ar fi bine să purced organizat la atacarea enigmei pe care acum mi-o imaginam ca pe o cetățuie ferecată solid printr-un sistem de fortificații invizibile. Îmi revenea misiunea — mi-o luasem singur — să străpung aceste fortificații și să pătrund, bineînțeles victorios, în interiorul cetățuii. Poți oare asalta anarhic și cu succes un obiectiv fortificat? Da, poți, rezultatul însă va fi dezastruos. De aceea, am socotit că ar fi mai înțelept să-mi organizez datele și să le aștern pe hîrtie sub forma unui plan de atac. Ceea ce am și făcut. Iată-l:

I. **Ce știu despre locotenentul de aviație Puiu Tudoran?**

a) Că în noaptea de 23 August 1944 se afla pe aerodromul militar de la Mamaia-sat de unde în dimineața zilei de 24 a decolat spre București, avînd la bord un civil — pe fratele comandantului de escadrilă. P.T. nu s-a mai întors de la București.

b) La 25 septembrie, în luptele pentru eliberarea Transilvaniei a fost dat dispărut fără urmă.

c) A avut trei prieteni. Unul din ei e mort.

II. **Ce trebuie să întreprind?**

a) Să reconstitui itinerarul pe care pilotul vînător Puiu Tudoran l-a parcurs începînd din dimineața zilei de 24 august și pînă în ziua cînd a fost dat dispărut fără urmă.

b) Trebuie să-l caut și să-l găsesc pe Florin Racoviceanu, să stabilesc identitatea civilului care a zburat cu Puiu Tudoran.

c) Să mă adresez în scris celor doi foști camarazi de arme din Brașov și Roman.

d) Să cercetez arhivele Grupului 2 vînătoare din al cărui efectiv a făcut parte Puiu Tudoran.

Precum vedeți, m-am înarmat cu un plan concis, cu obiective clare, după care am trecut la atac. O, dragi cititori, cît de ușoare sînt toate pe hîrtie! Zău că e un fleac să scrii pe un petec de hîrtie cuvintele: «să reconstitui itinerariul parcurs...» Încearcă însă trecînd de la vorbă la faptă să-l străbați?! Te vor trece sudorile. Cum să reconstitui un itinerariu parcurs acum 23 de ani, deci în timpul războiului,

de un aviator dat dispărut fără urmă? Spuneți-mi și mie, cum? Aerodromul de lîngă Mamaia-sat nu mai există de multă vreme. Mulți aviatori vînători care ar fi putut să mă ajute căzuseră și ei la datorie — unii avuseseră parte de un mormînt, alții, cei dispăruți fără urmă, nu. Desigur, aș putea să fiu întrebat: «De ce a fost nevoie să vă treceți în plan reconstituirea itinerariului? N-ar fi fost mai operativ și mai practic să treceți direct la reconstituirea zilei de 25 septembrie 1944, cînd pilotul a fost dat dispărut?»

Întrebările ar fi îndreptățite și, în eventualitatea că ele s-ar ivi aș vrea de pe acum să răspund. Nu uitați că împreună cu Sorin Tudoran, am căzut de acord că sîntem în fața unei enigme. (O să vedeți că n-am greșit). Iar o enigmă n-o poți dezlega cu una, cu două. Trebuia s-o iei de departe, s-o analizezi metodic și cu răbdare așa cum ai analiza un fenomen. Să nu uităm nici faptul că în noaptea de 23 August 1944 a avut loc o cotitură decisivă în istoria poporului român și a armatei sale. Întoarcerea armelor împotriva trupelor hitleriste n-a fost o operație simplă. De aceea, a stabili comportarea locotenentului Puiu Tudoran în vălmășagul acelor evenimente nu mi s-a părut un fapt oarecare. Ce s-a întîmplat că nu s-a mai întors la baza de la Mamaia? A apucat să ridice solda? La prima vedere, el săvîrșise două abateri — a) luase la bord un civil b) nu s-a mai înapoiat la bază. Așadar, n-aș fi putut să înțeleg prea bine ce s-a petrecut la 25 septembrie 1944, dacă, în același timp, n-aș fi încercat să lămuresc ce s-a petrecut după decolarea sa de la Mamaia. Numai în lumina acestor date aș fi izbutit să deslușesc și să înțeleg personalitatea pilotului cu defectele și calitățile sale.

Să trecem însă la fapte. Încă din aceeași zi am expediat la Brașov și la Roman două scrisori — tip.

«Stimate tov. Langa (Galbă)

Am aflat că în anii războiului antihitlerist ați făcut parte din Grupul 2 vînătoare și că l-ați cunoscut foarte bine pe locotenentul Puiu Tudoran. Deoarece mi-am propus să scriu o carte consacrată faptelor de armă ale aviatorilor noștri pe frontul eliberării Transilvaniei, v-aș ruga să binevoiți să-mi răspundeți cînd și unde ați putea să-mi acordați o întrevedere. În ceea ce mă privește, nu mi-ar fi greu să mă deplasez în localitatea dv. Iar dacă aveți o altă propunere, comunicați-mi-o. Vă stau la dispoziție. Nu mă îndoiesc că veți înțelege utilitatea spirituală a unei asemenea cărți și-mi veți acorda tot concursul. Vă mulțumesc anticipat.»

Scrisorile le-am expediat simultan. Îmi vor răspunde oare? Voi reuși oare, grație lor, să dau de o urmă folositoare?

(VA URMA)

VĂ INVITĂM PE TOȚI LA...

SALONUL AUTOMOBILISTIC «Cutezătorii»

Prezintă profesorul PARBRIZ

După redingotă și pantaloni fîlfîitori, iată că se poartă și mașini în «dulcele stil clasic». Micul desen din stînga clișeului reprezintă un turism foarte la modă în anul 1937, iar fotografia, o mașină «Morgan Plus 4» (Anglia) fabricată... anul trecut! Bunicul o va privi înduioșat de aduceri aminte, dar nu fără prudență: sub capota clasică se ascunde totuși un motor capabil să dezvolte 175 km pe oră!

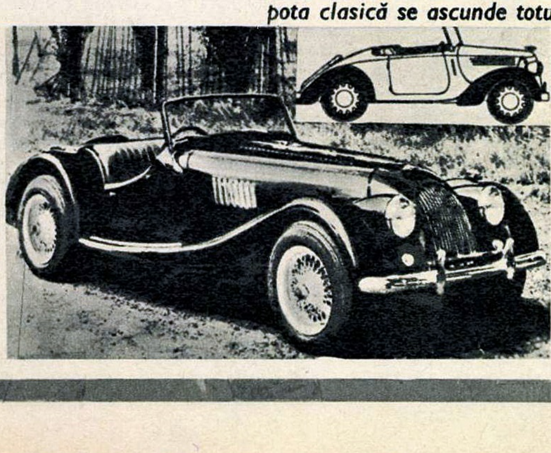

POŞTA REDACŢIEI

De data aceasta ne adresam cititorilor noştri: **SORIN ALEXE — Bucureşti, CĂTĂLINA POPESCU — Iaşi, VIOREL BACIU — Ploieşti** *şi altor numeroşi corespondenţi care doresc să afle: ce este maximafilia? În dorinţa de a afla răspuns la această întrebare ne-am adresat tovarăşului* **NICOLAE CRISTESCU,** *membru al secţiei de maximafilie din cadrul Asociaţiei filateliştilor. Iată răspunsul său.*

Ca ramură nouă a filateliei, maximafilia s-ar putea defini prin colecţionarea de cărţi poştale ilustrate, combinate cu mărci şi ştampile aplicate pe faţa ilustratei. Atenţie însă, aceste combinări nu se fac la întîmplare! Marca poştală şi ştampila trebuie să fie în strînsă legătură cu subiectul ilustratei, urmărindu-se în felul acesta realizarea unui conţinut poştal în totalitate, iar ca aspect, o prezentare cît mai artistică. Dar, să exemplificăm cu ilustrata care reprezintă Monumentul arhitectonic «Casa Scînteii»; ilustrata şi marca poştală are acelaşi subiect, iar ştampila este din... Bucureşti, oraş în care se află «Casa Scînteii».

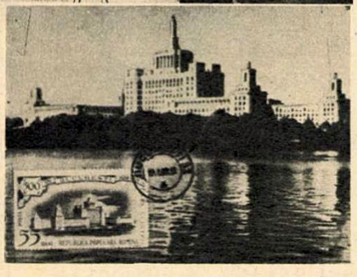

Ilustrata maximă este o piesă filatelică deoarece toate elementele sale constitutive sînt destinate trimiterii corespondenţei.

Se pot realiza colecţii dezvoltînd o anumită tematică (floră, faună, artă, sport etc.) unele ilustrate necesitînd obliterări din localităţile care au legătură cu imaginea respectivă.

Cu prilejul sărbătoririi celei de a XXV-a aniversări a eliberării patriei, în Bucureşti s-a deschis o interesantă expoziţie filatelică unde printre cei care expun colecţii de maximafilie sînt şi copii.

Încercaţi şi voi să realizaţi colecţii de acest fel! Veţi dobîndi multe cunoştinţe, veţi realiza lucrări deosebit de frumoase din punct de vedere artistic.

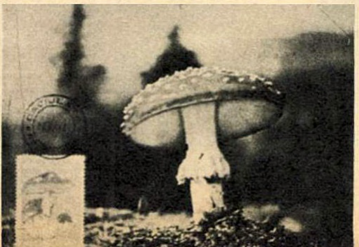

VACANŢELE UNUI TÎNĂR LINIŞTIT

MANUSCRISUL PIERDUT

Scenariu:
Al. BOGDAN

Desene:
P.MANU

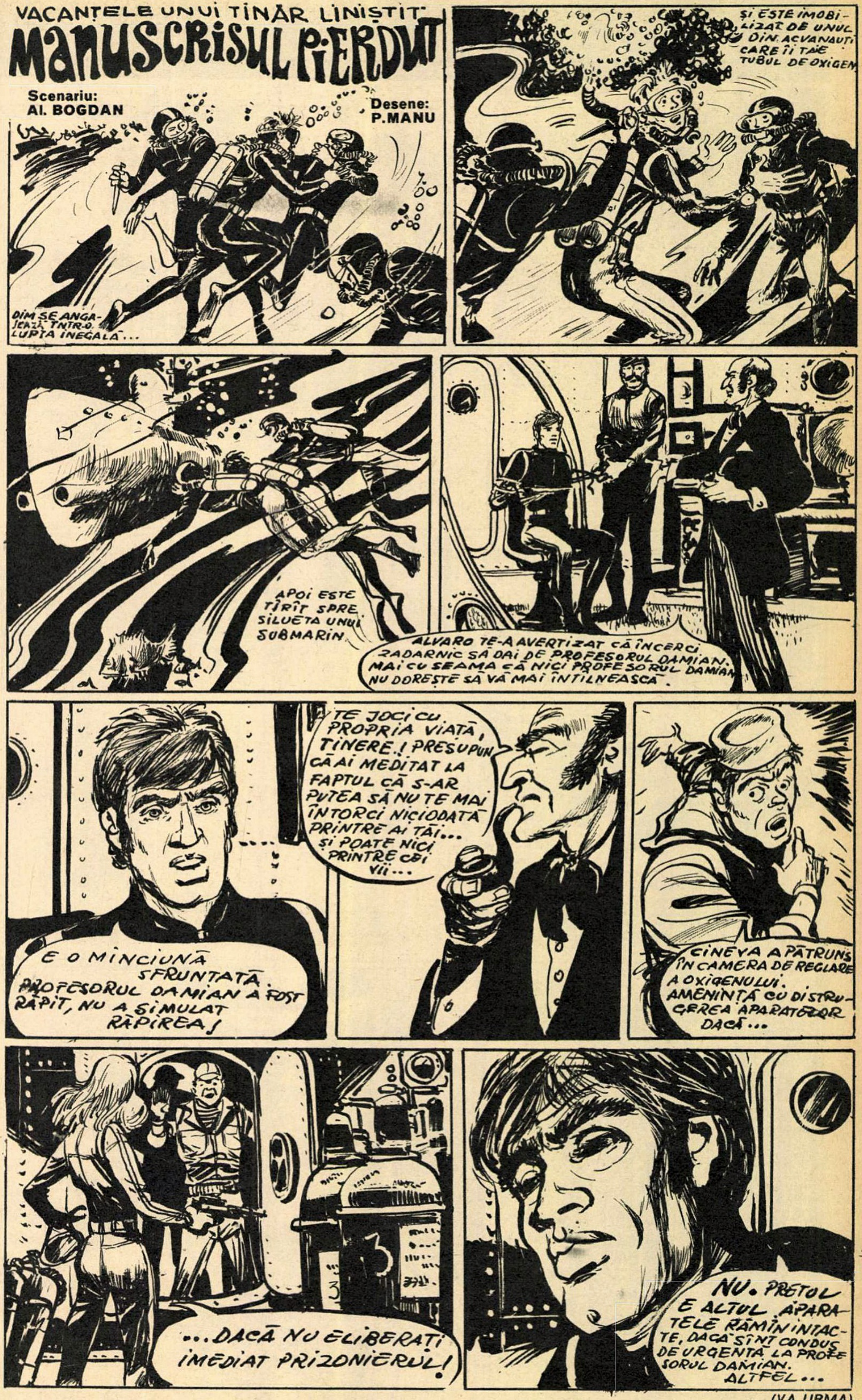
DIM SE ANGAJEAZĂ ÎNTR-O LUPTĂ INEGALĂ...
ŞI ESTE IMOBILIZAT DE UNUL DIN ACVANAUŢI CARE ÎI TAIE TUBUL DE OXIGEN
APOI ESTE TÎRÎT SPRE SILUETA UNUI SUBMARIN
ALVARO TE-A AVERTIZAT CĂ ÎNCERCI ZADARNIC SĂ DAI DE PROFESORUL DAMIAN. MAI CU SEAMA CĂ NICI PROFESORUL DAMIAN NU DOREŞTE SĂ VĂ MAI ÎNTÎLNEASCĂ.
E O MINCIUNĂ SFRUNTATĂ. PROFESORUL DAMIAN A FOST RĂPIT, NU A SIMULAT RĂPIREA!
TE JOCI CU PROPRIA VIAŢĂ, TINERE! PRESUPUN CĂ AI MEDITAT LA FAPTUL CĂ S-AR PUTEA SĂ NU TE MAI ÎNTORCI NICIODATĂ PRINTRE AI TĂI... ŞI POATE NICI PRINTRE CEI VII...
CINEVA A PĂTRUNS ÎN CAMERA DE REGLARE A OXIGENULUI. AMENINŢĂ CU DISTRUGEREA APARATELOR DACĂ...
...DACĂ NU ELIBERAŢI IMEDIAT PRIZONIERUL!
NU. PREŢUL E ALTUL. APARATELE RĂMÎN INTACTE, DACĂ SÎNT CONDUS DE URGENŢĂ LA PROFESORUL DAMIAN. ALTFEL...

(VA URMA)

„Marele drum al INCAȘILOR"

3

REZUMATUL CAPITOLULUI PRECEDENT: **AJUNS ÎN FAȚA PALATULUI LUI ATAHUALPA, LA CAJAMARCA, NEÎNARMAT, PIZARRO SE ÎNDREAPTĂ CĂTRE ACESTA, ÎNSOȚIT DOAR DE TREI OAMENI. SOLDAȚII SĂI, RĂMAȘI ÎN URMĂ, VOR ATACA LA SUNETUL TROMPETEI LUI PEDRO DE ALCANCEL.**

Scenariu: **DARIE NOVĂCEANU**

Desene: **MIHAI SÎNZIANU**

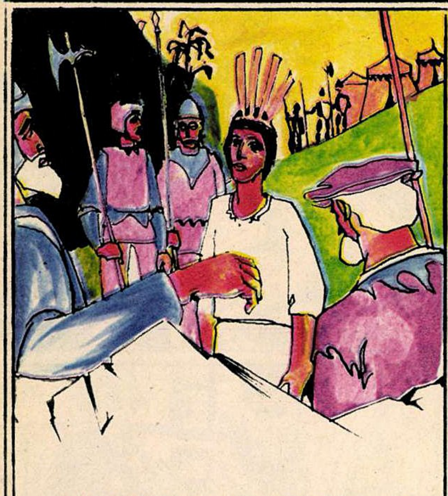

TUPAC ȘI MANCO, AJUNȘI PÎNĂ ÎN APROPIEREA SOLDAȚILOR LUI PIZARRO, RECUNOSC ÎN UNUL DIN EI PE VĂRUL LOR, TAMPU, TRECUT DE PARTEA DUȘMANILOR.

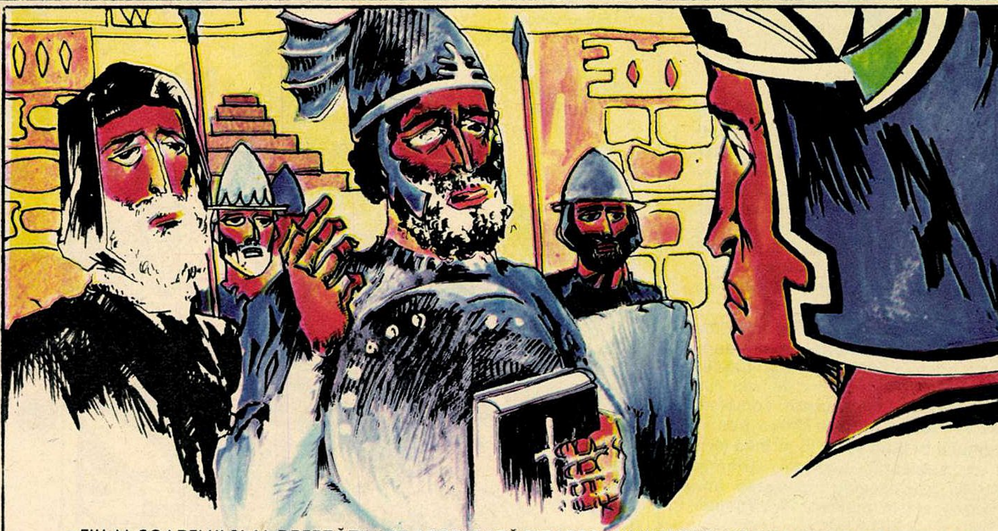

– FIU AL SOARELUI ȘI AL DREPTĂȚII, I SE ADRESEAZĂ PIZARRO, CU VICLENIE, LUI ATAHUALPA. REGII CASTILIEI ȘI LEONULUI ÎȚI TRIMIT ACESTE DARURI DEMNE DE TINE ȘI DE IMPERIUL TĂU.

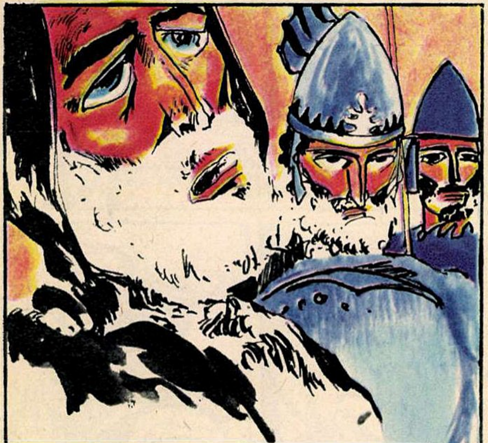

ATAHUALPA CÎNTĂREȘTE CARTEA ÎNMÎNATĂ DE PĂRINTELE VALVERDE, APOI O DUCE LA URECHE, MIRAT.

— E BIBLIA, FIU AL SOARELUI. CARTEA DE ÎNCEPUT A LUMII, RELIGIA REGILOR MEI, IAR DE ACUM, ȘI RELIGIA TA...

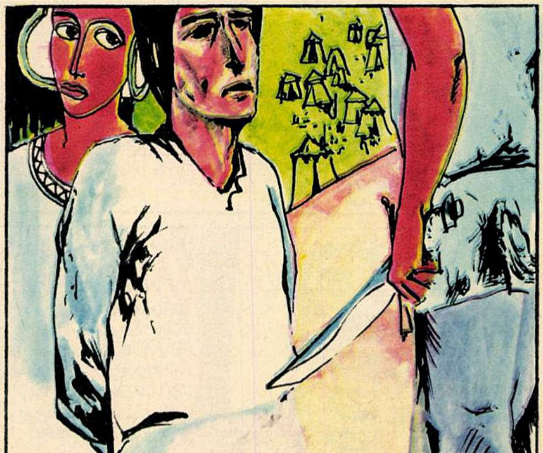

TUPAC ȘI MANCO, DEȘI FOARTE TINERI, CURAJOȘI ȘI ÎNDEMÎNATICI, AU REUȘIT SĂ-L ADEMENEASCĂ PE TAMPU LA O PARTE ȘI-L FAC PRIZONIER.

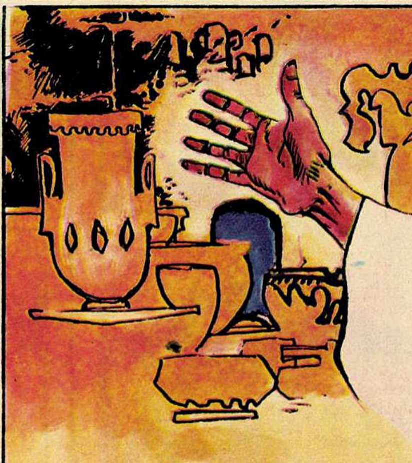

— DU ÎN DAR ACEST AUR REGILOR TĂI. CÎNTĂREȘTE DE O MIE DE ORI MAI MULT DECÎT DARUL LOR, PE CARE POȚI SĂ-L PĂSTREZI PENTRU TINE.

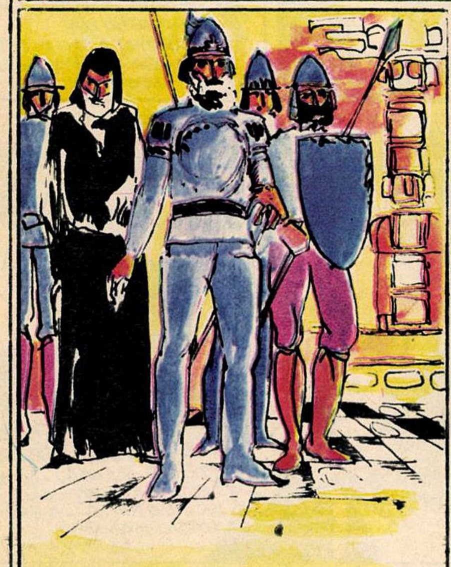

— PRIN ASTA NU FACI DECÎT SĂ-ȚI PECETLUIEȘTI SINGUR SOARTA, ATAHUALPA.

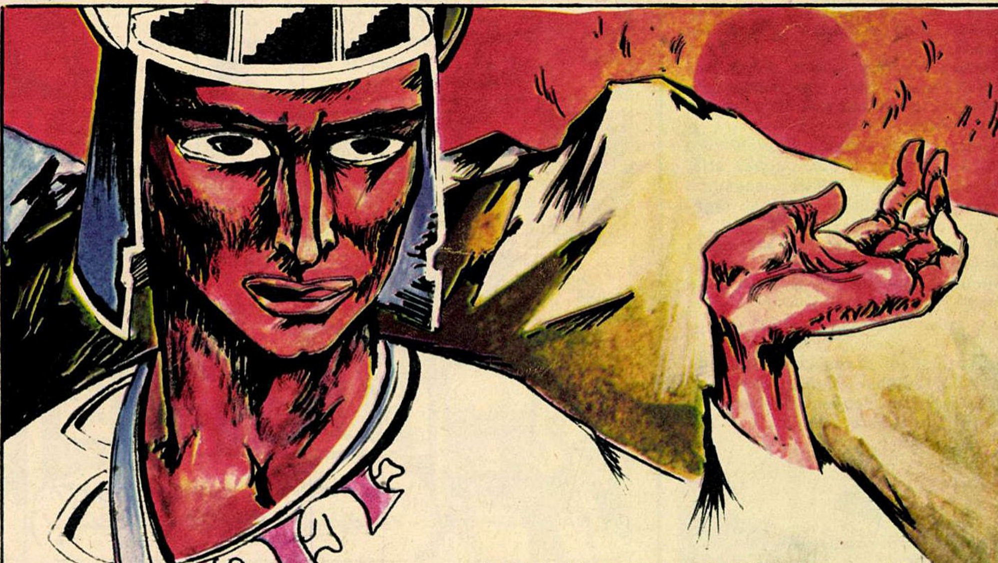

— DAR EU NU CUNOSC ACEASTĂ RELIGIE. ȘI NICI NU VREAU S-O CUNOSC. SOARELE, IATĂ, ACEASTA E RELIGIA NEAMULUI MEU.

(VA URMA)

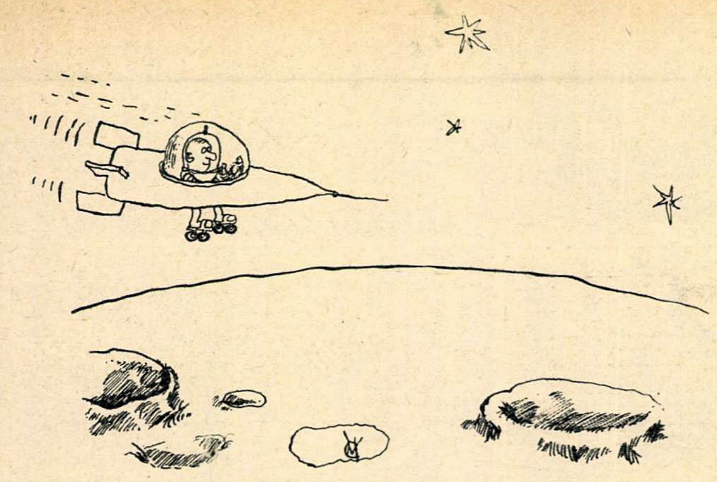

CRĂIȚĂ-MÎNDRĂ VASILE ● ● ● ● ● ● ● ●

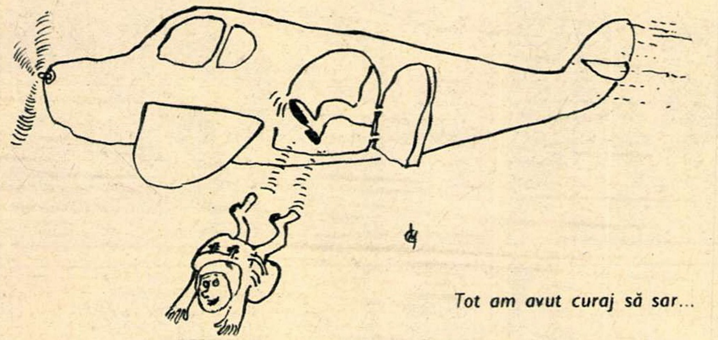

Tot am avut curaj să sar...

DOUĂ JOCURI

GHICEȘTE ÎNTREBAREA

Un jucător pune altuia la ureche, repede dar încet o întrebare, fără ca cei din jur să o poată auzi. Cel întrebat trebuie să dea cu voce tare răspunsul. Jucătorii, din răspunsul dat, trebuie să ghicească întrebarea.

JONGLERII

Jucătorii se împart în două grupe. Fiecare grupă primește o paletă și o minge de tenis de masă. Jucătorii fiecărei grupe trebuie să treacă peste diferite obstacole, fără ca mingea să cadă de pe paletă.

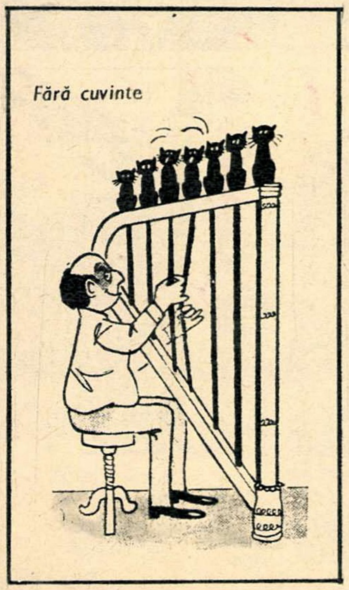

Fără cuvinte

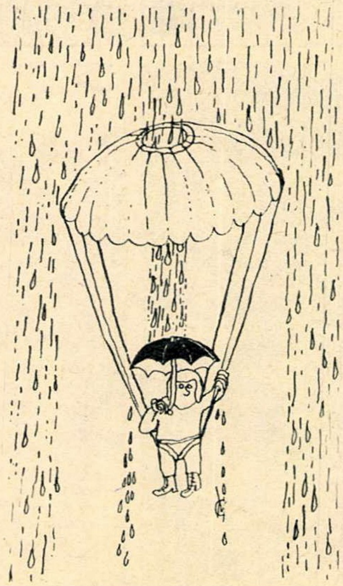

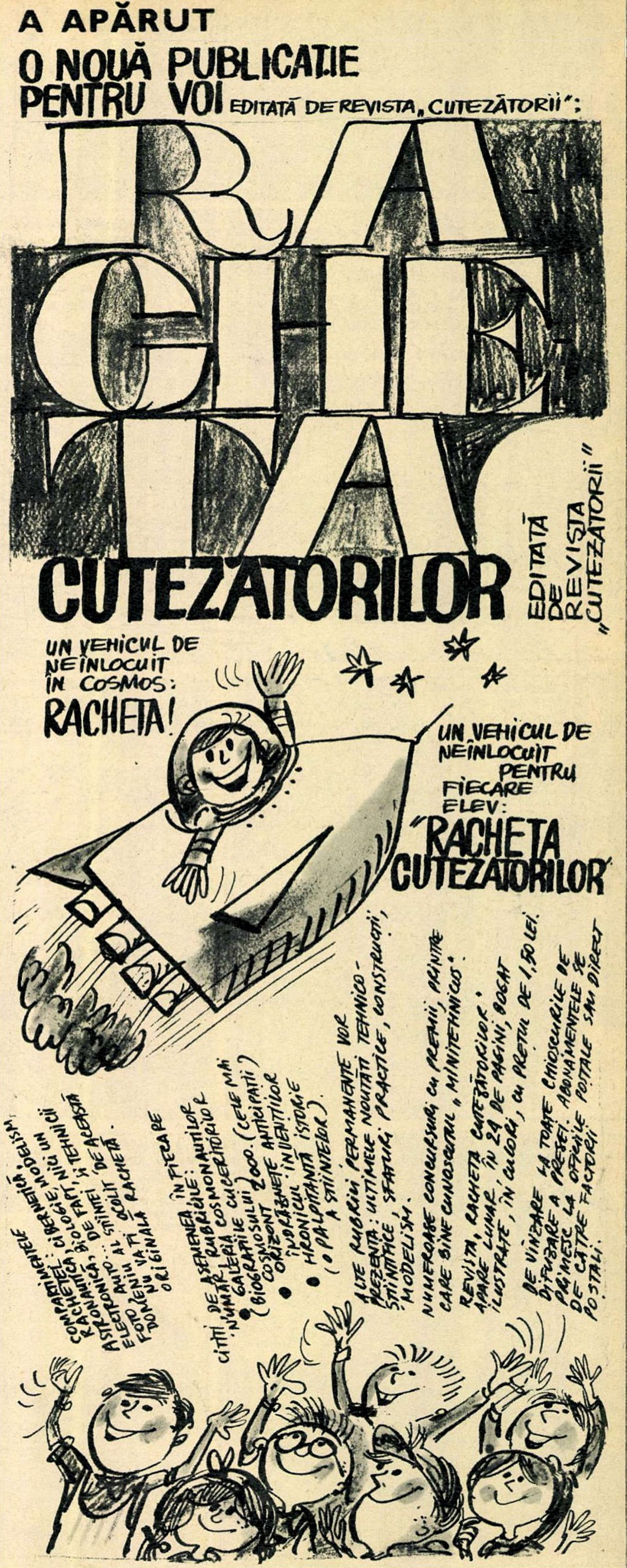

A APĂRUT

O NOUĂ PUBLICAȚIE PENTRU VOI EDITATĂ DE REVISTA „CUTEZĂTORII":

RACHETA CUTEZĂTORILOR

EDITATĂ DE REVISTA „CUTEZĂTORII"

UN VEHICUL DE NEÎNLOCUIT ÎN COSMOS: RACHETA!

UN VEHICUL DE NEÎNLOCUIT PENTRU FIECARE ELEV: „RACHETA CUTEZĂTORILOR"

COMPARTIMENTELE RACHETEI: ASTRONAUTICĂ, CIBERNETICĂ, ELECTRONICĂ, BIOLOGIE, MODELISM, FOTO, AUTO... DE FAPT, NICI UN DOMENIU AL ȘTIINȚEI ȘI TEHNICII NU VA FI OCOLIT DE ACEASTĂ ORIGINALĂ RACHETĂ.

CITIȚI, DE ASEMENEA, ÎN FIECARE NUMĂR RUBRICILE:
- GALERIA COSMONAUȚILOR (BIOGRAFIILE CUCERITORILOR COSMOSULUI)
- ORIZONT 2000. (CELE MAI ÎNDRĂZNEȚE ANTICIPAȚII)
- HRONICUL INVENȚIILOR (O PALPITANTĂ ISTORIE A ȘTIINȚELOR).

ALTE RUBRICI PERMANENTE VOR PREZENTA: ULTIMELE NOUTĂȚI TEHNICO-ȘTIINȚIFICE, SFATURI PRACTICE, CONSTRUCȚII, MODELISM.

NUMEROASE CONCURSURI CU PREMII, PRINTRE CARE BINE CUNOSCUTUL „MINITEHNICUS".

REVISTA „RACHETA CUTEZĂTORILOR" APARE LUNAR, ÎN 24 DE PAGINI, BOGAT ILUSTRATE, ÎN CULORI, CU PREȚUL DE 1,50 LEI.

DE VÎNZARE LA TOATE CHIOȘCURILE DE DIFUZARE A PRESEI. ABONAMENTELE SE PRIMESC LA OFICIILE POȘTALE SAU DIRECT DE CĂTRE FACTORII POȘTALI.

ȘOIMII CARPAȚILOR

5

REZUMATUL CAPITOLULUI PRECEDENT:

FIIND PRINS DE HITLERIȘTI ȘI OBLIGAT SĂ LE ARATE DRUMUL SPRE CASA PĂDURARILOR, URSUL PITIC REUȘEȘTE SĂ SCAPE, CHEMÎND ÎN AJUTOR ȘOIMII SĂI CEI AGERI.

Scenariu: PETRE GHELMEZ • Desene: POMPILIU DUMITRESCU

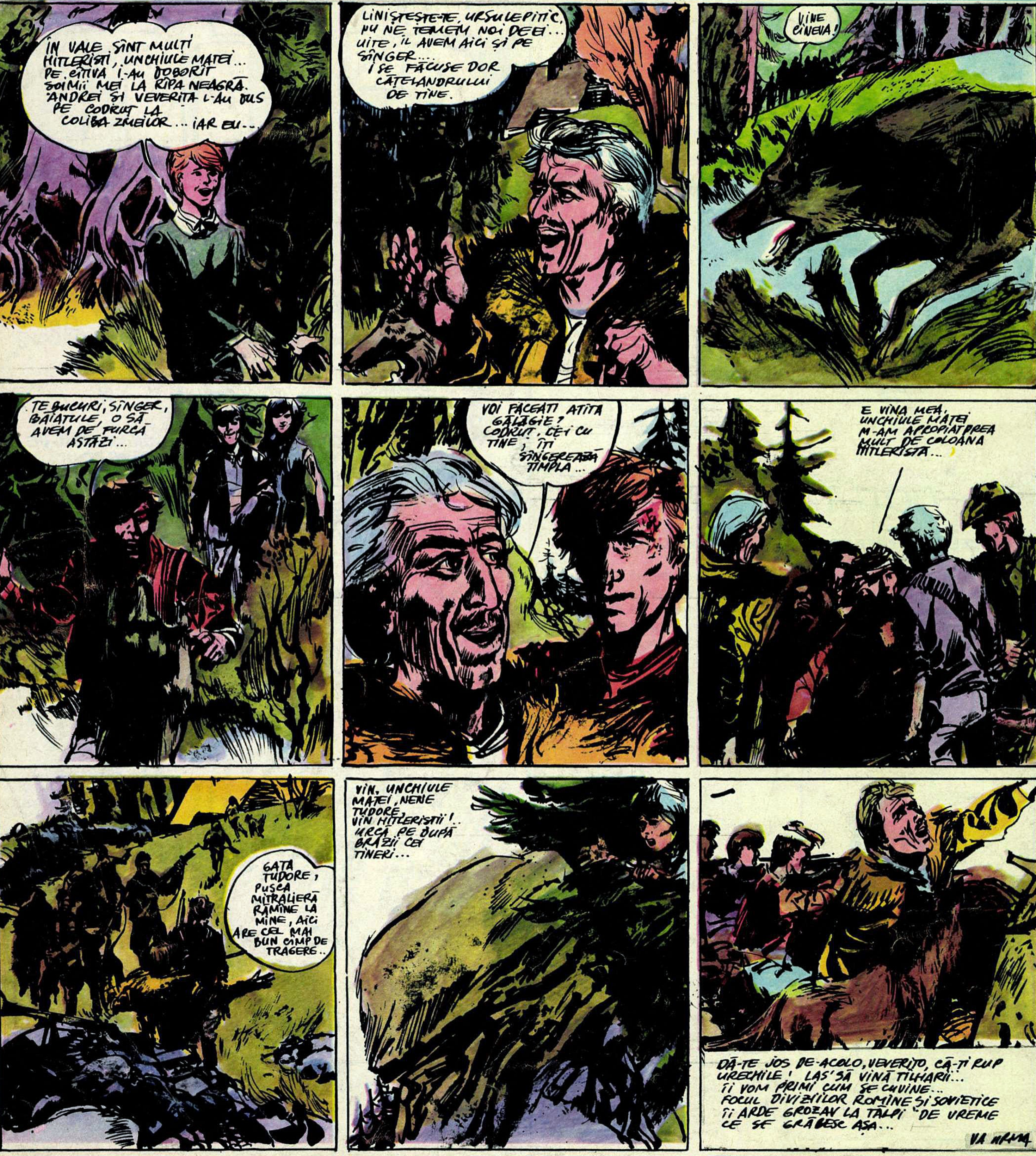
ÎN VALE SÎNT MULȚI HITLERIȘTI, UNCHIULE MATEI... PE CÎTIVA I-AU DOBORÎT ȘOIMII MEI LA RÎPA NEAGRĂ. ANDREI ȘI VEVERIȚA L-AU DUS PE CODRUȚ LA COLIBA ZMEILOR... IAR EU...
LINIȘTEȘTE-TE, URSULE PITIC, NU NE TEMEM NOI DE EI... UITE, IL AVEM AICI ȘI PE SÎNGER... I SE FĂCUSE DOR CĂȚELANDRULUI DE TINE.
VINE CINEVA!
TE BUCURI, SÎNGER, BĂIATULE, O SĂ AVEM DE FURCĂ ASTĂZI...
VOI FACEAȚI ATÎTA GĂLĂGIE? CODRUȚ, CE-I CU TINE, ÎȚI SÎNGEREAZĂ TÎMPLA...
E VINA MEA, UNCHIULE MATEI M-AM APROPIAT PREA MULT DE COLOANA HITLERISTĂ...
GATA TUDORE, PUȘCA MITRALIERĂ RĂMÎNE LA MINE, AICI ARE CEL MAI BUN CÎMP DE TRAGERE..
VIN, UNCHIULE MATEI, NENE TUDORE, VIN HITLERIȘTII!.. URCĂ PE DUPĂ BRAZII CEI TINERI...
DĂ-TE JOS DE-ACOLO, VEVERIȚO, CĂ-ȚI RUP URECHILE! LAS' SĂ VINĂ TÎLHARII... ÎI VOM PRIMI CUM SE CUVINE... FOCUL DIVIZIILOR ROMÎNE ȘI SOVIETICE ÎI ARDE GROZAV LA TĂLPI DE VREME CE SE GRĂBESC AȘA...
VA URMA

Cutezătorii
Redactor șef: Mihai NEGULESCU. Redactor șef-adjunct: Petre GHELMEZ. Secretar general de redacție: Ovidiu ZOTTA. Redacția: București, Piața Scînteii nr.1 telefon 176010 Administrația: Editura Scînteia, București, Piața Scînteii nr.1 telefon 176010 Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii.
Redactor de număr: Lidia NOVAC. Redactor artistic: Pompiliu DUMITRESCU. Tehnoredactor: Rozalia BARANY.
Abonamentele se primesc de către oficiile și agențiile P.T.T.R., de către factorii poștali și difuzorii de presă 41033
1 leu